Элим деб, юртим деб ёниб яшаш керак

Туркистон

1925 йилдан чиқа бошлаган

ЎЗБЕКИСТОН ЁШЛАРИ «КАМОЛОТ» ЖАМҒАРМАСИ ГАЗЕТАСИ

1996 йил 27 ноябрь Чоршанба. № 86 (14384)

Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг қарори

ҚИШЛОҚ ХЎЖАЛИК ЭКИНЛАРИ ПАЙҲОН ҚИЛИНИШИГА ҚАРШИ КУРАШНИ КУЧАЙТИРИШГА ДОИР ҚЎШИМЧА ЧОРА-ТАДБИРЛАР ТЎҒРИСИДА

Жойлардаги аҳволни ўрганиб чиқиш Ўзбекистон Республикаси Президентининг «Экинларни пайҳон қилишга қарши курашни кучайтириш тўғрисида» 1994 йил 21 ноябрдаги Фармонини ва ушбу масала бўйича Вазирлар Маҳкамасининг 1995 йил 6 ноябрдаги 423-сон қарорини бажариш юзасидан Қорақалпоғистон Республикаси Вазирлар Кенгаши, вилоятлар ва туманлар ҳокимликлари, вазирликлар ва идораларнинг ташкилотчилик ишлари айтиб ўтилган ҳужжатлар талабларига жавоб бермаслигини кўрсатмоқда. Кўпгина хўжалик раҳбарларининг бепарволиги ва масъулиятсизлиги, ижро интизомининг пастлиги ва Қорақалпоғистон Республикаси Вазирлар Кенгаши, вилоятлар ва туманлар ҳокимликлари, Қишлоқ ва сув хўжалиги вазирлиги, Ички ишлар вазирлиги ва Ўзбекистон Республикаси Прокуратураси томонидан амалий чоралар кўрилмаганлиги натижасида чорва моллари пайҳон қилиши туфайли ғалла, пахта, мева-сабзавот ва бошқа қишлоқ хўжалиги маҳсулотлари нобудгарчилиги камаймаяпти.

Вазирлар Маҳкамаси **қарор қилади:**

1. Қорақалпоғистон Республикаси Вазирлар Кенгаши Раиси, вилоятлар ва туманлар ҳокимлари, ўзини ўзи бошқариш органлари, мулкчиликнинг барча шаклларидаги хўжаликларнинг раҳбарлари эътибори қишлоқ хўжалик экинлари, мевали дарахтлар, узумзорлар ва ихота дарахтзорлари зоналари пайҳон қилинишига қарши кураш қониқарсиз ташкил этилганлигига, чорва моллари пайҳон қилиши натижасида экинларга, дарахтларга зарар етказаётган шахсларга нисбатан етарлича талабчанлик кўрсатилмаётганлигига қаратилсин. Шу мақсадларда:

Қишлоқ хўжалик экинзорларида мол боқиш, молларнинг, автотранспорт ёки қишлоқ хўжалик техникасининг экинзорлар орқали ўтиши ҳамда экинларнинг пайҳон бўлишига олиб келувчи бошқа қонун бузишларга кураш кучайтирилсин;

хўжаликларнинг раҳбарларига ички ишлар органлари ва фуқароларнинг ўзини ўзи бошқариш органлари вакиллари билан биргаликда экинларнинг пайҳон бўлиши ҳолларини аниқлаш ва бундай қонун бузилишларнинг олдини олиш юзасидан мунтазам рейдлар ўтказиш топширилсин. Экинлар кўп пайҳон бўлган жойларда кузатиш пунктлари ўрнатилсин ва дала қоровуллари белгилансин;

экинларни пайҳон қилиш ҳоллари аниқланган тақдирда пайҳон қилган чорва моллари, автотранспорт, қишлоқ хўжалик техникаси ёки бошқа пайҳон қилиш воситасининг эгасини аниқлашга доир оператив чора-тадбирлар кўрилсин, материаллар айбдорларни қонун ҳужжатларида белгиланган жавобгарликка тортиш учун тегишли органларга берилсин;

белгилаб қўйилсинки, мулкчилик шаклларидан қатъи назар, корхоналарга, ташкилотларга, шунингдек фуқароларга қарашли пайҳон қилиш воситалари тутиб қолинади ва унинг эгалари ҳамда мулкдорлар томонидан пайҳон қилиш туфайли етказилган зарар тўлиқ қопланган тақдирда қайтариб берилади.

2. Қорақалпоғистон Республикаси Вазирлар Кенгаши ва вилоятлар ҳокимликлари Ўзбекистон Республикаси Ички ишлар вазирлигининг қишлоқ хўжалиги экинларини қўриқлаш учун масъул бўлган бўлинмаларига миниш учун отлар ажратсинлар. Отларни сақлаш харажатлари хўжаликлар ҳисобига амалга оширилсин.

3. Ўзбекистон Республикаси Прокуратураси (Мустафоев), Ички ишлар вазирлиги (Алматов), мулкчилик шаклларидан қатъи назар, хўжаликларнинг ҳамда улар таркибий бўлинмаларининг экинларнинг сақланишини таъминламаган ва уларнинг пайҳон бўлишига йўл қўйган раҳбарларига нисбатан эгаллаб турган вазифасидан бўшатиш, қонунчиликка мувофиқ жавобгарликка тортиш масаласини мажбурий тартибда қўйсинлар.

4. Ўзбекистон Республикаси Прокуратураси (Мустафоев) Ўзбекистон Республикаси Президентининг «Экинларни пайҳон қилишга қарши курашни кучайтириш тўғрисида»ги Фармонининг бажарилиши устидан назоратни кучайтириш юзасидан қўшимча чора-тадбирлар кўрсин, Ўзбекистон Республикаси Олий суди (Мингбоев) экинларни пайҳон қилишнинг ҳар бир ҳолати бўйича жазолашнинг муқаррарлигини ва етказилган зарарнинг тўлиқ ундириб олинишини таъминласин.

Ўзбекистон Республикаси Адлия вазирлиги (Мирсафоев) экинларни пайҳон қилганлик учун жавобгарлик тўғрисидаги масала юзасидан қонунчиликни тарғиб қилиш ишларини кучайтирсин.

5. «Ўзтелерадио» компанияси (Ҳакимов) ҳамда Ўзбекистон Миллий ахборот агентлиги (Ҳазратқулов) молларнинг экинларни пайҳон қилиши оқибатида халқ хўжалигига етказиладиган зарар тўғрисида матбуот, радио ва телевидение орқали тушунтириш ишларини мунтазам олиб борсинлар.

6. Ўзбекистон Республикаси Қишлоқ ва сув хўжалиги вазирлиги, «Ўзмевасабзавотузумсаноат» уюшмаси, Ўзбекистон Қишлоқ хўжалиги фанлари академияси ҳамда Давлат Ўрмон қўмитаси билан биргаликда шу йилнинг декабрь ойида экинлар ва дарахт кўчатларини пайҳон қилишга қарши курашиш ишларининг аҳволини ҳар томонлама кўриб чиқсин, ушбу ишларни янада яхшилаш ва уларнинг самарадорлигини ошириш бўйича аниқ чора-тадбирларни белгиласин ва амалга оширсин ҳамда ҳар ойда Вазирлар Маҳкамасига ахборот бериб турсин.

7. Мазкур қарорнинг бажарилишини назорат қилиш Ўзбекистон Республикаси Бош вазирининг биринчи ўринбосари Қ. Обидов зиммасига юклансин.

Вазирлар Маҳкамасининг Раиси И. КАРИМОВ

Тошкент шаҳри,
1996 йил 25 ноябрь.

Президент стипендияси совриндорлари

НОДИР ЙИГИТ

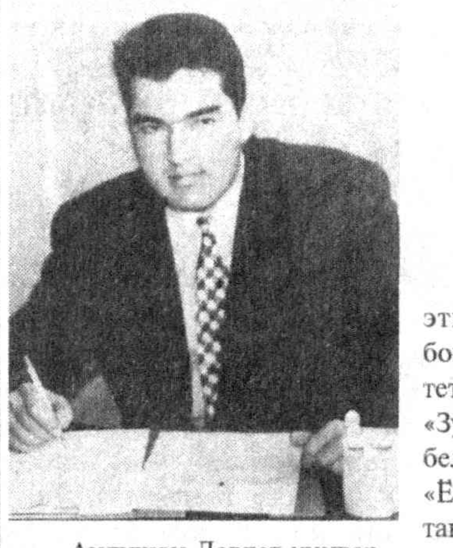

...Андижон Давлат университетидагилар уни «нодир йигит» деб қўйишади. Ҳақиқатан ҳам тарих факультети иқтисодчи-шарқшунос бўлими V босқич толиби Нодирбек Асқаров ана шундай таърифга лойиқ. Унинг Президент стипендианти бўлганлиги ҳақидаги хушхабарни ўқитувчи ва талабалар хурсандчилик билан қарши олдилар. Барчанинг кўнглидаги унга бўлган ишонч яна бир карра ошди. Бу бежиз эмас, албатта. У беш йил давомида ўзининг аъло ўқиши, жамоатчилик ишларида фаоллиги, юриш-туриши билан барчанинг ҳурматини қозонган эди. Яна унинг Ўзбекистон Ёшларининг «Камолот» жамғармаси Андижон Давлат университети жамоатчилик маркази раиси сифатида қилган ишларини айтмайсизми!..

Нодирда бўш вақтнинг ўзи йўқ. Қачон кўрсангиз шошиб юради. Шу сабаб биз ҳам уни аранг ёшлар хонасида иш устида учратдик. У ҳақдаги ҳикоямизни ҳам ёшлар билан олиб бораётган ишларидан бошладик.

Олийгоҳга ўқишга кирган йилидаёқ Нодир ўзининг қобилиятлилиги, билимга чанқоқлиги ва ҳаракатчанлиги билан тезда кўзга ташланди. Турли хил қизиқарли тадбирлар ўтказишга, талабаларнинг бўш вақтларини кўнгилли ўтказишларини ташкил этиш, тўгараклар очишга бошчилик қилди. Университетда ҳар йили ўтказилаётган «Зўр» истеъдодли талабалар беллашуви, битирув кечаси, «Ётоқхона — олтин ўрним» танлови каби қатор тадбирларнинг бошида Нодир туради. Унинг бунчалик катта ишларни қилаётганлигини кўриб ўқиши қандай эканлиги билан қизиқдик.

— Нодир жуда қобилиятли йигит. У биронта фанга ҳам эътиборсиз қарамайди. Айниқса, инглиз тили ва иқтисодиётдан чуқур билимга эга. Биз Нодир каби билимдон ёшларнинг келажагига ишонамиз, — дейди у ўқиётган тарих факультети декани, профессор Р. Шамсутдинов.

Нодир талабаликдаёқ илмий иш билан шуғулланди. «Ташқи иқтисодий фаолиятини самарали тартибга солишнинг иқтисодий хавфсизлик ривожланишига таъсири» мавзусида илмий тадқиқот ишлари олиб бормоқда. Бу ишда унга профессор Адҳам Бекмуродов раҳбарлик қилаяпти.

Нодир билан суҳбатлашиб ўтирар эканмиз, талабалар бири қўйиб бири уни сўроқлаб келарди. Кимдир ёрдам сўраса, кимдир маслаҳат сўрайди. Нодир барчасига жўяли жавоб айтиб улгуради. Бизнинг Нодир ана шундай «нодир йигит».

Акбаржон НАЗАРОВ, Андижон Давлат университетининг филология - журналистика факультети V курс толиби.

ЎЗБЕКИСТОН АВТОМОБИЛИ:

ютуқлар, режалар, муаммолар

«Туркистон» газетаси саволларига «ЎзДЭУ-авто Ко» қўшма корхонаси бош директори Шуҳрат Фаттохович Юсупов жавоб беради.

— Ҳозирги кунда республикада «ЎзДЭУ-авто» ишлаб чиқараётган автомобилларга талаб тобора кучаймоқда. Шу муносабат билан бугунги кунда заводда автомобиллар ишлаб чиқариш ва уларнинг савдосидаги аҳвол қандай?

— Ишлаб чиқариш асосан режа бўйича олиб борилмоқда. 1996 йилнинг 25 ноябрига келиб ишлаб чиқарилган жами автомобиллар сони 18 мингтадан ошиб кетди. Уларнинг 6600 таси «Дамас», 3500 таси «Тико» ва 8200 таси «Нексия» автомобилларидир. Ишлаб чиқарилган жами автомобилларнинг салкам 16 мингтаси ички бозор учун ажратилди. Талаб биз кутгандан ҳам анча юқори бўлиб чиқди. Бу — жамият фаровонлигининг ошганлиги, биз ишлаб чиқараётган автомобилларнинг истеъмол сифатлари юксаклиги ва албатта, автомобилларимизнинг арзонлиги ҳамда Ўзбекистон бозорида узоқ вақт давомида автомобилларни сотишнинг уюшган тизими йўқлиги билан боғлиқдир.

— Собиқ СССР даврида автомобиллар сотилмас, балки «тарқатилардилар». Бундай жараёнда суиистеъмолликларга ҳам йўл қўйиларди. Ҳозирги вақтда бу муаммо қандай аҳволда?

— Режали иқтисодиётда унга хос бўлган товарлар камчилигида тақсимлаш «одатий» ҳолат эди. Бозор муносабатларига ўтилаётган ҳозирги кунда эса тақсимлаш умуман қўлланилмайди ва бунинг устига олдинги тақсимлаш тизилмалари йўқ. Бозор иқтисодиёти шароитида талаб билан таклифни тартибга солувчи — нарх ҳисобланади. Бу ҳаммага маълум. Негаки, бир томондан биз эндигина ишлаб чиқаришни йўлга қўйаяпмиз. Иккинчи томондан эса биз барқарор ижтимоий йўналтирилган нархлар бўлишини таъминлашга мажбурмиз. Агар июль ойида биз ҳар куни 20 тадан автомобиль чиқарган бўлсак, ноябр ойидаёқ бир кеча-кундузда ишлаб чиқарилган автомобиллар сони 200 тадан ҳам ошиб кетди. Талабнинг юқорилигини ҳисобга олиб, 1997 йил режасини қайта кўриб чиқдик. Келаси йилда аввалги мўлжалга нисбатан 20 фоиз кўп автомобил ишлаб чиқарамиз. Насиб қилса, 1997 йилнинг охирига келиб бир кеча-кундузда ишлаб чиқарилаётган автомобиллар 500 тага етказилади. Ўшанда бизнинг автомобилларимизга бўлган талаб тўла қондирилади, деб ишонаман. Бироқ ҳозирги кунда автомобиллар билан чайқовчилик қилиш ҳамда уларни республикадан ташқарига қонунсиз олиб чиқиб кетиш янаям тўғрироғи суиистеъмоллик ҳоллари ҳам мавжуд. Бу валюта ва автомобилнинг «чайқов» бозори борлиги билан янада мушкуллашди. Валюта фирибгарлиги билан сотиб олинган автомобил унинг номинал қийматига нисбатан анча арзон туради. Бунинг оқибатида автомобилларнинг чайқов бозори вужудга келди. Биз бундай ҳолатта қарши курашишга ҳаракат қилаяпмиз. Автомобилларни «Узавтотеххизмат» ҳиссадорлик жамияти тармоқларида навбат билан сотиш жорий қилинмоқда. Бироқ, гап шундаки, биринчидан, автомобилларни қайта сотишни тақиқлаш қонун бўйича мумкин эмас, иккинчидан, дилерларнинг икки тури мавжуд. Уларнинг бири ҳар бир вилоят марказида ва Тошкент шаҳрида автосалонлари бўлган «Узавтотеххизмат» ҳиссадорлик жамияти тизими бўлса, иккинчиси «Ўзбексавдо» ва «Ўзбекбирлашув» тизимларидир. Бу тизимларда яна ёрдамчи дилерлар ҳам бор. Биз «Ўзавтотеххизмат»ни қандайдир йўл билан ҳали ҳам назорат қилаяпмиз. Бироқ, бошқа дилерлар ва ёрдамчи дилерларни биз амалда назорат қила олмаяпмиз.

Шуни ҳам таъкидлаш лозимки, автомобилларни сотиш ва уларга техник хизмат кўрсатиш тизими фақат шаклланмоқда. Бу ишда камчиликлар ҳам учраб турибди. Бироқ, биз дилерларни кўпайтирмаслигимиз, аксинча,

уларни ниҳоятда синчковлик билан танлаб олишимиз ҳамда асосан «Автотеххизмат» тизимида кадрларни тайёрлаш, уларни тарбиялаш, назоратни кучайтириш каби ишларга асосий эътиборни қаратишимиз лозим. Бу — биз учун айни хулосадир. Бу тармоқни қайта қуришга ҳозирнинг ўзидаёқ салкам 1 миллиард сўм кредит ресурслари сарфланди. Сарф қилинган ресурсларнинг қайтиши учун машиналар кўпроқ сотилиши лозим. Автосалонлардан ташкил топган 15 та мажмуа ҳамда «Асака» банки бўлими таркибида бу тармоқнинг ҳар бир станцияси 60-70 та автомобилни сотиш имкониятига эга. 1997 йил автомобиль сотиш дастурида эса буларнинг ҳар бирига бир кунда тўғри келадиган автомобиллар сони 15 тадан ортмайди, яъни автомобиль кунлик талаб товари бўлмаганлигини, ҳар бир қишлоқда автосалон тутиш зарур эмаслигини назарга олсак, бу тармоқ дастлабки йиллар учун етарлидир.

Мундоқ олиб қараганда бу ортиқча харажатдан бошқа нарса эмас. Бироқ шундай фикр ҳам пайдо бўлдики, агар фуқаро ҳар беш йилда бир марта автоомбиль сотиб оладиган бўлса, у замонавий автосалонда машина сотиб олиш ҳамда уни кафолатли хизмат кўрсатишга қўйиш учун вилоят маркази ёки шаҳарга бориши ҳамда «Асака банки»нинг бўлими орқали ҳисоб-китоб қилиши мумкин. Бундай аҳвол нақд пулнинг айланиши тез бўлиши нуқтаи назаридан ҳам жуда муҳимдир. Биз ҳозирги вақтдаёқ бошқа банкларнинг бўлимларидаги ёрдамчи дилерлар орқали автомобиллар харид қилишда нақд пулни суиистеъмол қилиш ҳолларига эгамиз. Муҳими чекланган дилер салмоғида ва бир банк тизимида назорат ва тартиб ўрнатиш енгил бўлади.

— Автомобилларингизга бошқа мамлакатларда ҳам талаб катта. Шу муносабат билан экспортда юзага келган аҳвол ҳақида қисқача тўхталсангиз.

— Товарларни экспорт қилиш умуман мураккаб иш, автомобилларни экспорт қилиш эса бир неча баробар мушкулдир. Чунки унинг бозорида рақобат ниҳоятда кучли. Бироқ шунга қарамай ҳозирги кунда экспорт бошланди. Биз МДҲ мамлакатларида ўзимизнинг дилер фирмаларимизни барпо этишни бошладик. Автомобил сигарета эмас, уни дўкончадан туриб сота олмайсан. Бунинг учун махсус жиҳозланган салонлар, техник хизмат кўрсатиш станциялари бўлиши керак. Уларда таъмирлаш технологиясини ускуналаш, кадрларни ўқитиш, эҳтиёт қисмларни сотишни, рекламани ташкил этиш лозим.

Бундан ташқари, автомобил савдо қилишнинг ўзига хос масалалари ҳам бор. Бу миллий мезонларнинг талаблари бўйича автомобилларни сертификация қилиш, буюмнинг келиб чиқиши ва устунликларини исботлаб бериш лозим. Бундай мураккаб ишлар ушбу бозорда муайян мавқени аллақачонлар эгаллаб олган рақобатчилар томонидан очиқ тўсиқлар қўйиш шароитида олиб борилади.

Шуни айтиш кифояки, Россия бозорида сотишга сертификатлар олиш учун бизга жуда қисқа муддатда автомобилларимизни Европа мезонлари асосида модернизацияладик Бу гап автомобиллар модернизация қилинишига қадар такомиллашган эмас эди, деган фикрни билдирмайди. Модернизациялаш натижасида кўпгина конструктив ўзгартишлар юзага келди, уларнинг айримлари ҳайдовчига сезилмайди. Масалан, «Нексия»нинг борт компьютери ёки подвеска элементлари, еритиш техникасидаги фарқлар, лак-бўёқ қопламасининг қалинлиги шулар жумласига киради. Айримлари эса ҳайдовчига кўриниб туради. Масалан, ёнга бурилишлар, жароҳатлардан муҳофаза қилиш рули, салондан туриб еритгич фараларни тартибга солиш қурилмаси ва бошқалар...

Буларнинг ҳаммаси қўшимча харажатларни талаб этди ва табиийки, автомобил нархларининг ошишига олиб келди. Нархларнинг бундай ошиши албатта ўзини оқлайди. Чунки, бундай ўзгартишлар натижасида хавфсизлик ва шинамлик ошди. Аслини олганда автомобилларнинг янги модификациялари пайдо бўлди ва ноябрь ойининг охиридаёқ ана шундай модификациядаги автомобиллар ички бозорда ҳам пайдо бўлади. Шуни айтиш кераккки, биз ички ва ташқи бозорлар учун ишлаб чиқараётган модификацияларда фарқ йўқ. Сифат даражаси ягона бўлиши лозим ва биз ана шу тамойилга қатъий риоя қиламиз. Дастлабки ойларда автомобилларни сотиш тажрибаси шуни кўрсатдики, харидорлар шинам моделларни талаб қилмоқдалар. Шуни ҳисобга олиб шинамроқ модификациядаги, яъни кондиционерлар, электр ойна кўтаргичлар ҳамда антенналар билан жиҳозланганларини ишлаб чиқаришни кўпайтиришга, барча моделларда кенг шиналар, анча такомиллашган, акустикаси яхшиланган магнитолалар ўрнатишга ҳамда бошқарувнинг такомиллашган панелларини ўрнатишга қарор қилдик. «Нексия»да марказлашган қулфлар, «Тико»да орқа ойна тозалагичлар ва қатор бошқа янгиликлар киритилади.

Ўзбекистонда автомобиль саноати вужудга келди. Юртимизда ишлаб чиқарилган автомобиллар дунё йўлига чиқди. Эндиги вазифамиз уларни автомобилларимизни такомиллаштириш ҳамда техник хизмат кўрсатиш тизимини жаҳон талаблари даражасига етказишдир.

Акс-садо

БИР ҚЎШИҚ АЙТСАНГ-КИ...

... Ҳар бир отаётган тонгнинг ўз қўшиғи бўлади. Куни бўйи юрт ишқида югуриб-елиб ишлаётган, бизни янги умидлар йўлига бошлаётган инсонларнинг мустақил ва озод юрт шукронаси туфайли таралади бу қўшиқ. У — Ватан тaронасидир.

Юртбошимизнинг 1996 йилнинг 27 августидаги Фармонига мувофиқ шу йил 18 ноябрда Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси анъанавий қўшиқ байрами ўтказиш ҳақида қарор қабул қилди. Бу тадбир шуни англатадики, кундан-кун гўзаллашиб, ўз қудратини юксалтириб бораётган Она Ватанимизни куйламоқ ва қалбларимиз эътиқодини қўшиқлар уйғунлигида юксалтирмоқ саодатидир.

«Ўзбек қачон қўшиқ айтади?» — Даласидан кўнгли тўлиб қайтаётганида, ҳеч йўқ бирорта дўстининг кўнглини кўтариб қўйганида, фарзандлари ўз ишларини уддалаб унга таянч бўлганида, энг муҳими, давлатининг бошида тинч-омон фаровон кунларга бош бўлиб, ишонган юртбошиси турганида...

Қўлига тор олиб, эл дардини, қувончини куйламоққа бел боғлаган қўшиқчилар эса бу масъулиятни ҳаммадан кўра афзалроқ, ҳамманинг кўнглидагидай қилиб куйлай олса борми?...

Бир қўшиқ айтсанг-ки, «Баракалла, ота ўғил!» десалар. — Кейин бошда дўппи, қўлда тор билан ғоз юрсангиз ярашади.

«Боғ аро қўйсам қадам» деб бир қадам ташласак, Маъмуржон акалар, Жўрахон акаларнинг руҳлари қўлласа, зора.

Ахир, шундай қутлуғ юртни куйлаб, элнинг дуосини олгандан ортиқ савоб иш борми, дунёда.

Т. ҚОРАЕВ

«Камолот» янгиликлари

САМАРҚАНД:

Ўзбекистон ёшларининг «Камолот» жамғармаси вилоят бўлимида туман ва шаҳар бўлимларида жамғарма Низом талаб ва қоидалари даражасида ишлаб чиқаришни тезкорлик билан йўлга қўйиш, масъул ходимлар малакасини оширишга кўмаклашиш, илғор фирмалар тажрибаси билан танишиш мақсадида жамғарма бўлимлари ижрочи директорлари ва кичик корхона, фирмалар раҳбарларининг амалий семинари бўлиб ўтди.

Учрашув иштирокчилари шаҳардаги «Ориён» фирмаси, «Десморқанд» жамоа корхонаси фаолияти билан яқиндан танишдилар. Самарқанд архитектура ва қурилиш институти қошидаги «Бизнес инкубатор»да бўлиб, бизнес асослари ва сирлари ҳақида маълумотлар олдилар.

Учрашув якунида ялпи мажлис бўлиб ўтди. Унда жамғарма бўлимларида ишлаб чиқариш, ёшларни тадбиркорликка жалб этишнинг бориши тўғрисида жамғарма вилоят бўлими раиси биринчи ўринбосари К. Муродов маъруза қилди.

Шунингдек, жамғарма вилоят бўлими ва Конрад Аденауэр жамғармаси билан ҳамкорликда «Ёшлар ва жамият» мавзусидаги семинарнинг II босқичи бўлиб ўтди.

Семинар «Жамиятнинг маънавий ҳаётида ёшларнинг роли ва ўрни»га бағишланди.

Семинар ишида К. Аденауэр жамғармасининг минтақавий вакили В. Шрайбер иштирок этди.

* * *

Жамғарманинг вилоят бўлимида кенгайтирилган раёсат йиғилиши бўлиб ўтди. Унда жамғарма фаолиятини кенгайтиришга доир масалалар муҳокама этилди. Жумладан, жамғарма жамоатчилик марказлари фаолиятини такомиллаштириш, ёшлар нашрларига обунани уюшқоқлик билан ўтказишга алоҳида эътибор қаратилди.

Раёсат йиғилиши иштирокчилари «Оби-машат» маҳалласида бўлиб ўтган семинарда иштирок этдилар. Семинарда ёшларни бўш вақтларини намунали ташкил этиш масалалари кенг муҳокама этилди.

Ўзбекистон Республикаси Конституцияси куни олдидан

ДИҚҚАТ, ТАНЛОВ!

Ўзбекистон Республикаси Конституциясининг тўрт йиллиги муносабати билан мамлакатимиз ёшларининг «Камолот» жамғармаси ўзига хос танлов ўтказаётир. Танловки, шарти битта, совғаси бир нечта! Кимда-ким қуйида берилаётган саволларга тўғри ва лўнда жавобларини шу йилнинг 20 декабригача таҳририятимизга йўлласа «Камолот»нинг антиқа совғаси соҳиби бўлади.

Соврин соҳиби бўлишга шошилинг, азизлар!

1. Конституция сўзининг луғавий маъносини биласизми?

2. Ўзбекистон тарихида нечта Конституция амалда бўлган?

3. Ўзбекистон Конституциясида нечта модда бор?

4. Демократия ва шахс ҳуқуқи деганда нимани тушунасиз?

5. Ўзбекистон Президенти И. Каримов Конституцияни қандай таърифлаган эди?

6. Биринчи Конституция илк бор қайси мамлакатда ва қайси даврда қабул қилинган?

7. Дунё экспертларининг Ўзбекистон Конституцияси ҳақидаги фикри?

8. Дунёда энг кам ўзгартириш киритилган Конституция қайси давлатга тегишли?

9. Маънавий ва моддий тутқунликнинг бир-биридан фарқи?

10. Дунёда Конституцияси йўқ давлатлар борми, бўлса у қайси давлатлар?

11. Амир Темур даврида Конституциявий ҳуқуқ бўлганми, бўлган бўлса у қайси номда аталган?

12. Конституцияга биноан кимлар халқ номидан гапириши мумкин?

13. Конституцияга асосан «сиёсий партия» нима дегани? Касаба уюшмалари-чи?

14. Жамоат бирлашмаси деб нимага айтилади?

15. Конституция ва қонуннинг устунлиги нима дегани?

16. Конституцияда шахс ҳуқуқи ва эркинликлари қандай кафолатланган? Сиёсий ҳуқуқлар-чи?

17. Ўзбекистон Республикаси фуқаролари қандай иқтисодий ва ижтимоий ҳуқуқларга эга?

18. Жамиятнинг иқтисодий негизлари деганда нимани тушунасиз?

19. Қонунчиликка биноан фарзандларнинг бурчлари нимада?

20. Олий Мажлис ваколатлари нималардан иборат?

21. Ўзбекистонда кимлар сайлаш ва сайланиш ҳуқуқига эга?

22. Давлат ҳокимиятининг манбаи нима?

23. Давлат ҳокимияти тизими қандай ҳокимиятларга бўлинади?

ЖАВОБЛАРНИ ҚУЙИДАГИ МАНЗИЛГА ЙЎЛЛАНГ:
700083.
ТОШКЕНТ ШАҲРИ, МАТБУОТЧИЛАР КЎЧАСИ 32.
«ТУРКИСТОН» ГАЗЕТАСИ ТАҲРИРИЯТИ.
ТЕЛЕФОН: 36-56-58, 33-79-69.

Долзарб мавзу

Мавлон НАЗАРОВ: «ОРОЛБЎЙИ ЁШЛАРИ ИШСИЗ ҚОЛМАЙДИ!»

Қорақалпоғистон Республикаси Меҳнат вазири билан суҳбат

— Мавлонжон! Сиз билан бир элда туғилиб ўсдик. Тошкент Қишлоқ хўжалиги институти, ҳозирги Аграр дорилфунунида бир куллиёт, бир гуруҳда ўқидик. 21 йилдан буён сизнинг меҳнат фаолиятингиз билан танишман. Шу боис ҳар қандай истиҳоладан ҳоли бўлган ҳолда тўғридан-тўғри сўрайвераман: вазирлик лавозимининг юки оғирми, енгилми?

— Очиғини айтсам, бу юк ҳам оғир, ҳам енгил. Оғирлиги шундаки, бутун бошли республика миқёсидаги тармоқлардан бирига (майли, йирик соҳа бўлмаса ҳам) масъулман. Хизмат вазифамни тўлақонли равишда, изчил бажаришим шарт. Енгил томони шундан иборатки, бир қанча вақтдан буён раҳбарлик лавозимларида ишлаб келаман. Айниқса, ёшлар ташкилотидаги фаолиятимни қайноқ таасуротлар билан эслайман. Иккинчидан, мен вазир бўлиб тайинланишимдан олдин туман меҳнат биржасини бошқарганман. Бу ҳам маълум маънода аҳамиятга эга бўлса керак.

Энди мен ҳам дўст сифатидаги ҳуқуқимдан фойдаланиб, ичимдаги бир гапни айтиб қолсам. Тўғриси, матбуотнинг меҳнат билан бандлик ҳақидаги ҳамма чиқишларига ҳам қойил эмасман. Яқинда бир журналист оғамиз мен билан суҳбат эълон қилди. Охирини ўқиб асалдан сўнг туз ялагандек бўлдим. У меҳнат вазирлигининг асосий иши янги иш ўринлари яратиш деб хулоса чиқарибди. Ақлга сиғмайдиган гап. Аслида биз аҳолини иш билан таъминлашни мувофиқлаштириб борадиган давлат муассасасимиз. Баъзида янги иш ўринларни яратишда жойлардаги ҳокимликларга, корхоналарга ёрдам берамиз. Бироқ, бу бизнинг фаолиятимизнинг қўшимча бир жиҳати, холос.

Мен ўтган йили Америка Қўшма Штатларида бўлиб қайтдим. Улардан анча нарсани ўрганса бўлар экан. Айни пайтда биз ҳамма соҳада ўз шакл-шамойилларимиз, иш услуби ва тамойилларимизни яратишимиз керак. Шунга интилишимиз кераккки, тез орада жаҳон иқтисодий ва ижтимоий турмушида кўп соҳалар бўйича «Ўзбекистон тажрибаси», «Ўзбекистон модели» деган муҳим тушунчалар вужудга келсин!

— Қорақалпоғистон Республикасида меҳнат билан бандлик борасидаги умумий вазиятни қандай баҳолайсиз?

— Энг аввало биз ҳуқуқий давлат барпо этаётганимизни назардан қочирмаслигимиз шарт. Ҳуқуқий давлатни барпо этиш эса фуқароларнинг бу борадаги саводини оширишни тақозо қилади. Биз давлатимизнинг Меҳнат ҳақидаги қонунларини жамоатчиликка етказиш устида жиддий иш олиб бормоқдамиз. Бунда давлат муассасалари, хўжаликлар ва корхоналар билан биргаликда фуқаролар йиғинлари имкониятларидан ўринли фойдаланмоқдамиз. Муштарийлар эътибори учун келтиришимиз мумкин: Қорақалпоғистон Республикасида меҳнат биржаларига 1993 йили 14465, 1994 йили 19280, 1995 йили 24342 нафар фуқаро мурожаат қилди.

— Кечирасиз, улардан қанчасига бевосита иш топиб берилди?

— 1993 йили мурожаат қилганларнинг 38 фоизига иш ўрни топиб берилган бўлса, жорий йилда бу кўрсаткич 60 фоизга етди. Биргина 1995 йили 11743 нафар фуқарога ишсизлик нафақаси берилди.

— Юқорида Сиз ишчи ва кадрларни тайёрлашнинг жаҳон андозаларига суянишимиз кераклигини таъкидладингиз. Бу йўналишда қандай ишлар уддаланмоқда?

— Ўтган йили Жанубий Кореяга 75 нафар фуқарони 1 йиллик муддатга қайта касб тайёргарлигидан ўтишга юбордик. Яқин кунлар ичида 150 нафар фуқаро ўша мамлакатта 2 йил мобайнида касб эгаллаш учун кетади.

— Қорақалпоғистонда ёшларни иш билан таъминлаш қай йўсинда кечмоқда?

— Бу масала вазирликнинг диққат марказида турибди. «Камолот» жамғармаси билан ҳамкорликда биринчи навбатда ёшларни касбга йўналтириш, иш билан таъминлаш бўйича анча иш қилинди. Кейинги вақтнинг ўзида вазирлик ҳисобидан 10 миллион сўм сарфлаб, 38та чала қолган корхоналарни фойдаланишга топширдик, анча янги корхоналар қурилишига кўмаклашдик. Натижада жорий йилнинг 9 ойи давомида 16620 иш ўрни вужудга келтирилди.

Умуман, Оролбўйи ёшлари ишсиз қолмайди. Мустақиллик қалдирғочлари бўлган «Катекс», «Элтекс» қўшма корхоналари, Хўжайли шиша заводи ва бошқа йирик иш ўринлари сафига яқин истиқболда Марказий Осиёда ягона Қўнғирот сода заводи қўшилади.

Мақсадимиз ҳар бир фуқаронинг ўзига яраша меҳнат билан банд бўлиши, ўзи ва мамлакат манфаатлари учун хизмат қилишини таъминлашдан иборат!

Суҳбатни «Туркистон» мухбири Янгибой ҚЎЧҚОРОВ ёзиб олди.

«Сурхонтекстиль» ҳиссадорлик жамияти вилоятнинг етакчи корхоналаридан бири ҳисобланади. Тўртта цехга эга бўлган жамиятда бугунги кунда 1500 нафардан ортиқ ишчи-хизматчи меҳнат қилади. Корхонада шу кунгача 1109 тонна калава ип, 5 миллион 930 минг погон-метр хом сурп тайёрланиб, истеъмолчиларга етказиб берилди. Йил охирига бориб, калава ип ишлаб чиқаришни 1250 тоннага, хом сурп ишлаб чиқаришни эса 6 миллион 831 погон-метрга етказиш кўзда тутилмоқда.

СУРАТЛАРДА: Корхонанинг илғор ипйигирувчилари Умида Ўрозова ва Дилшода Хуррамова.

Муҳаммад АМИН олган суратлар.

(ЎзА).

Қутлуғ кун

МЎЪТАБАР ДАРГОҲДА БАЙРАМ

Пойтахтдаги 46-ўрта мактаб ўзининг 70 йиллик фаолияти давомида халқимизга минглаб фозил инсонларни, олимлар, машҳур санъаткорлар, давлат арбоблари, оғир ва енгил саноатда, халқ хўжалигининг турли тармоқларида ишлаётган раҳбар ва мутахассисларни тарбиялаб берган мўътабар даргоҳдир. Бу билим ва тарбия ўчоғида таҳсил олиб кетганлар ҳеч қачон жонажон мактабларини унутмайдилар.

Куни кеча мактабнинг 70 йиллигига бағишлаб ўтказилган маросим ҳам фикримизнинг далилидир. Жамоа аҳли ушбу тантанага жиддий тайёргарлик кўрди. Чунки мактаб шу ерда таҳсил олган машҳур санъаткор, ўзбек эстрада санъатининг асосчиси Ботир Зокиров номи билан юритилади. Тантанали маросимда шонли сана билан бирга Б. Зокиров таваллудининг 60 йиллик тўйи ҳам нишонланди.

° Мен жамоада 17 йилдан буён ишлайман, ° дейди шу мактаб директори Маъмура Ёрмуҳамедова, ° лекин фаолиятимдаги энг ҳаяжонли воқеа шу куни содир бўлди. Оғир ва масъулиятли касбимиз меҳнати натижасини кўрдим десам бўлади. Мактабимизда илк сабоқ олиб, саводини чиқарган давлат арбоблари, олимлар, санъаткорлар, ишлаб чиқариш раҳбарлари, борингки, оддий одамлар тўйимизни ўтказишда яқиндан ёрдам бердилар. Қолаверса, уларнинг кўпчилиги икки ой бурун тузилган ташкилий қўмитага аъзо эдилар. Ташкилий қўмита аъзолари билан танишиб чиқсангиз, директорнинг ҳаяжон билан гапираётганининг сабабини биласиз. Рўйхатдан ўрин олган мактабнинг собиқ ўқувчиларидан «Ўзкимёсаноат» уюшмаси раиси Н. Юсупбеков, Ўзбекистон Фанлар академиясининг вице-президенти, академик М. Комилов, Тошкент Давлат дорилфунуни ректори Т. Долимов, Республика Энергетика ва электрлаштириш вазири В. Отаев, Тошкент Давлат Техника университети проректори F. Мирсаидов, 26 йил шу мактабда ишлаган кекса педагог, меҳнат фахрийси Г. З. Красношёковлар ҳар доим мактабга яқиндан ёрдам берадилар. Замонавий жиҳозлашда, ўқув ва техника қуроллари билан таъминланишда, мактаб биносини таъмирлашда ўзларининг моддий кўмакларини доимо кўрсатадилар, маънавий ғамхўрликларини аямайдилар. Шунинг учун қўш шонли санага бағишлаб ўтказилган тадбир ҳам жуда файзли кечди. Маросим бошланишидан олдин соат 12 да бир гуруҳ мактаб ўқувчилари ва ўқитувчилари Ботир Зокиров қабрини зиёрат қилиб, гулчамбарлар қўйдилар. Мактаб радиоузелидан машҳур ва марҳум санъаткор ижросида куйлар янграб турди.

Расмий маросимдан сўнг кечанинг бадиий қисми бошланиб, байрамга уланиб кетди. Унда Равшан Зокиров иштирокидаги гуруҳ ҳамда «Юлдузча» болалар ансамбли меҳмонларга концерт қўйиб бердилар.

Саид АЗИЗ

Қанотли хабар

ЎЗБЕК НАЙЧИСИНИНГ ШУҲРАТИ

Куни кеча Халқаро маданий ва маърифий алоқалар миллий ассоциацияси ва «Узбекистон — cjntact» ойномаси ташаббусига кўра «Суғдиёна» халқ чолғу камер оркестри яккахон созандаси Ғофурбек Норбоев билан учрашув ўтказилди.

Моҳир найчи Ғофурбек Норбоев 6—13 ноябрь кунлари Жанубий Корея пойтахтида ўтказилган «Сеул-96» пуфлаб чалинадиган халқ чолғу асбоблари халқаро фестивалида муваффақият билан иштирок этиб, фахрли биринчи ўринга сазовор бўлди. Лауреатимиз чолғучилар мусобақасининг махсус дипломи ва юртдошимиз исми ёзилган «Манпасикжок» номли соврин (най чалаётган афсонавий корейс қизи тасвирланган ҳайкалча) билан тақдирланди.

Узбек найидан жаҳон классиклари Моцарт, Бах асарлари ҳамда халқимизнинг севимли куйлари — «Чўли ироқ», «Ёввойи ушшоқ», «Ёввойи чоргоҳ» ва «Дилхирож» каби мусиқалар таралиб, ўзининг жозибадор, ширали оҳанглари билан жаҳоннинг 18 мамлакатидан ташриф буюрган санъаткор ва меҳмонлар, ҳайъат аъзолари ҳамда пойтахт мусиқа ихлосмандларини беҳад хушнуд этди.

Истиқлолимиз билан тенгқур «Суғдиёна» камер оркестри ўзининг маҳоратли ижрочиси Ғофурбек Норбоев мисолида Ўзбекистон санъатини намойиш этиб, яна бир бор кўпчилик назарига тушди. Қадим-қадимлардан машҳур ўзбек найи ва ўзбек най мактаби эришган ютуқлар жаҳон мусиқашунослари томонидан бир овоздан эътироф этилди.

«ЖАҲОН» ахборот агентлиги

ЖАҲОНГА МАШҲУР МЕҲМОНДЎСТЛИК

Дунё бизни танимоқда

Халқимизда «Юрган дарё» деган мақол бор. Бу бежиз айтилмаган, албатта. Ўзга юртлар, шаҳарларни кезиб, халқининг турмуш тарзини ўрганиб, тарихий обидаларини томоша қилишнинг гашти ўзгача-да.

Саъдулла Муродиллаевич МУҲАММАДҚУЛОВ — «Ўзбектуризм» Миллий компанияси раисининг муовини билан бўлган мулоқотимиз Ўзбекистонда туризмнинг ривожланиши истиқболлари ва режалари ҳақида бўлди.

— Саъдулла ака, компаниянинг ҳозирги кундаги фаолияти ҳақида гапириб берсангиз.

— Президентимиз Фармони билан 1992 йилда «Узбектуризм» Миллий компаниясининг ташкил этилиши Узбекистонда туризм соҳасида туб бурилиш ясади, десам, муболаға бўлмайди. Юртимиз Бутунжаҳон Туристик Ташкилотига аъзо бўлгач, компаниямиз Узбекистон довруғини жаҳонга янада таратиш, туризм соҳасидаги имкониятларимиздан кенг фойдаланиш мақсадида халқаро туристик ташкилотлар билан ҳамкорлик қилмоқда.

Ундан ташқари Узбекистонда туризмнинг ривожланишига Президентимиз ва ҳукуматимиз сўнгги йилларда катта эътибор бермоқда. Ўтган йилнинг июнь ойида «Буюк Ипак йўлини қайта тиклашда Узбекистон Республикасининг иштирокини авж олдириш ва республикада халқаро туризмни ривожлантириш борасидаги чора-тадбирлар тўғрисида»ги Фармонининг имзоланиши фикримизнинг яққол далилидир. Унга мувофиқ «Узбектуризм» Миллий компанияси Россиянинг Москва, Англиянинг Лондон, Германиянинг Франкфурт, Америка Қўшма Штатларининг Нью-Йорк ва Бирлашган Араб Амирлигининг Шаржа шаҳарларида ўз ваколатхоналарини очди. Бу ваколатхоналар Узбекистонга хорижий туристларни жалб қилишда, республика туристик имкониятларини чет элларда реклама қилиш ва таништиришда ўз улушларини қўшмоқдалар. Шуни алоҳида таъкидлаб ўтмоқчиманки, бу соҳада бизнинг барча ишларимиз ғоят муҳим халқаро туризм йўналиши — БУЮК ИПАК ЙЎЛИНИ ҚАЙТА ТИКЛАШ, хорижий сайёҳларни кенг жалб этиш, шунингдек, мамлакатда замонавий туризм саноатини вужудга келтириш мақсадида амалга оширилмоқда.

— Сайёҳларга юқори маданиятли сервис хизмати кўрсатиш бўйича нималар қилинмоқда?

— Хорижий сайёҳларга хизмат кўрсатишни яхшилаш мақсадида Тошкент, Самарқанд, Бухоро ва Хива шаҳарларида юқорида номи зикр этилган Фармонга мувофиқ махсус очиқ иқтисодий минтақалар ташкил қилиш кўзда тутилган. Бу эса мамлакатимизнинг дунёга машҳур маданий-тарихий мероси, меъморчилик обидалари ва бой санъатини жаҳон халқларига кўрсатиш, боболаримизнинг Буюк Ипак йўли орқали эришган маданий-маърифий алоқалари, юксак маданиятини келажак авлод учун сақлашга катта ёрдам беради.

Ана шу вазифани бажаришда компания ўз халқаро фаолиятини янада кенгайтирмоқда. Ҳар йили ўтказиладиган Лондон ва Берлин халқаро туристик биржаларининг доимий иштирокчисимиз. Бу туризм бозорлари юртимизнинг туристик ташкилотларига ўз маҳсулотларини сотишда катта имкониятлар яратиш билан биргаликда иқтисодий муносабатларни яхшилашда кўмак бўляпти.

— Саъдулла ака, фикрингизни тушунишимизча, туризм соҳасида бажарилаётган юмушлар энг эзгу мақсад — «Буюк Ипак йўли»ни тиклашга қаратилган экан-а...

— Албатта. ЮНЕСКО бошлаган ва Бутунжаҳон Туристик ташкилоти томонидан қўллаб-қувватланган «Буюк Ипак йўли — мулоқот йўли» дастурини ҳозирда компаниямиз сайёҳлик соҳасида «Буюк Ипак йўли бўйлаб туризм» лойиҳаси орқали амалга оширмоқда. 1995 йилдан бошлаб Узбекистонда ҳар йили Тошкент халқаро туристик ярмаркаси мунтазам ўтказилмоқда. Ўтган йилги Биринчи ярмаркада 35 давлатдан 105 туристик фирма ва компаниялар қатнашган бўлса, бу йилги Иккинчи Тошкент Халқаро туристик ярмаркасида 150 дан ортиқ фирма ва компаниялар иштирок этишди.

Буюк Ипак йўлини қайта тиклашга бағишланган катта Халқаро анжуманлардан бири июнь ойида Хитойнинг Сиань шаҳрида бўлиб ўтди. Маълумки, ЮНЕСКОнинг «Букю Ипак йўли» дастури ишлаб чиқилгач, бир неча илмий экспедициялар ташкил қилиниб, мазкур қадимий йўл ҳақида катта илмий маълумотлар тўпланди ва бу йўл бутун дунёга маълум бўлди. Айни чоғда Буюк Ипак йўлини ўрганишнинг иккинчи босқичи бошланган бўлиб, унда ана шу йўл бўйлаб халқаро туризмни ривожлантириш ғояси илгари сурилмоқда. Шунинг учун Бутунжаҳон Туристик ташкилотининг ташаббуси ва раҳбарлиги остида бўлиб ўтган Хитойдаги анжуманда дунёнинг 25 давлатидан 100 га яқин сайёҳлик соҳасидаги раҳбар олим ва мутахассислар иштирок этишди. Анжуманда Буюк Ипак йўли бўйлаб халқаро туризмни ривожлантириш мақсадида Халқаро туризм маршрутларини ташкил қилиш ҳамда реклама ишларида Ипак йўли бўйлаб давлатларнинг ҳамкорлигини йўлга қўйиш билан боғлиқ масалалар кўриб чиқилди.

Бугунги кунда эндигина туризм саноатини ташкил қилаётган юртимиз билан бу соҳада анчагина тажрибага эга бўлган Хитой ўртасида сайёҳлик соҳасида ҳамкорлик йўлга қўйилмоқда. Шу ўринда «Узбекистон ҳаво йўллари»нинг Тошкент — Пекин — Тошкент авиарейси муҳим аҳамият касб этмоқда.

— Меҳмонхоналар қурилишига ҳам ҳозирда катта аҳамият беriляпти...

— Тўғри айтасиз. 1997 йилда бешюлдузли «Шодлик» ва «Отель Узбекистон» меҳмонхоналаридаги таъмирлаш ишлари якунланади. Айни чоғда эса «Чорсу» меҳмонхона мажмуасининг таъмирлаш ишлари Узбек — Малайзия қўшма корхонаси хизматчилари томонидан бошланмоқда. Хива шаҳрининг 2500 йиллиги арафасида ўша ердаги меҳмонхона таъмирланади. Шу билан бирга 100 ўринга мўлжалланган меҳмонхона қуриш ҳам режалаштирилган. Самарқандда шу йил Навруз байрами арафасида «Афросиёб», Бухорода эса Мустақиллик байрами арафасида «Бухоро» меҳмонхонаси қурилиб, фойдаланишга топширилди.

Меҳмонхоналарда сайёҳларга хизмат кўрсатишни халқаро талаблар даражасига кўтаришимиз керак. Шунинг учун ҳам ҳозир Франциянинг «Ля Меридиан», Англиянинг «Интерконтиненталь» компаниялари Тошкентдаги икки меҳмонхонада сервис хизмати кўрсатаяпти. Бугунги кунда «Узбектуризм» Миллий компанияси дунёга машҳур «ХОЛЛИДЕЙ ИНН» ва «Шератон» компаниялари билан меҳмонхоналар хизматини яхшилаш мақсадида музокаралар олиб бормоқда. Хорижий компаниялар орасидаги рақобат эса хизмат маданиятининг ошиши, яхшиланишининг бош омилидир. Булардан ташқари Чорвоқ-Чимён ҳудудида Англия фирмалари билан биргаликда сайёҳлик мажмуаси яратиш устида иш олиб боряпмиз.

— Яқиндагина республикамиз Президенти «Маънавият ва маърифат» жамоатчилик маркази фаолиятини янада такомиллаштириш ва самарадорлигини ошириш тўғрисида»ги Фармонга имзо чеккан эди...

— Фармон ўз вақтида чиқди. Бу борада «Узбектуризм»да талай хайрли ишлар бажариляпти. Биз нафақат халқаро туризмни, балки миллий туризмни ҳам ривожлантирмоғимиз керак. Уз юртидаги тарихий обидаларни, муқаддас қадамжоларни билмаган одам ўзга элларнинг меъморий ёдгорликларини ўтмишини биладими, қадрлайдими?! Ватанпарварлик туйғуси ҳам шу юртнинг маънавий бойликларини эъзозлашдан бошланади. Шунинг учун ҳам биз Самарқанд, Бухоро, Хива ва диёримизнинг бошқа шаҳарларига ватандошларимиз ва айниқса ёшларимиз учун тез-тез саёҳатлар уюштирамиз. Имом Бухорий, ҳазрат Нақшбандий, Аҳмад Яссавий зиёратгоҳларига ёшларни жалб этиш биз учун ҳам қарз, ҳам фарз. Йигит-қизларимиздаги миллий ифтихор, ғурур туйғуларини шакллантиришда бундай саёҳатлар муҳим аҳамият касб этади.

— Компанияда яхши, малакали, етук кадрлар тайёрлаш масаласи қай йўсинда ҳал этиляпти?

— 1995 йилда Жаҳон Иқтисодиёти ва Дипломатия Университети қошида туризм соҳасида малакали кадрлар тайёрлашни йўлга қўйиш мақсадида халқаро туризм факультети очилди. Ўндан ташқари «Узбектуризм» Миллий компанияси қошида ўқув-ишлаб чиқариш маркази ҳам мавжуд. Қолаверса, туризм ва меҳмонхоналар учун кадрларни тайёрлаш лицейида ҳам талабаларимиз пухта билим олишмоқда.

Биз мутахассисларнинг хорижий мамлакатларда мавжуд сервис даражасидан фойдаланиб, тажриба алмашиш ва малака ошириш учун катта ишларни йўлга қўйишимиз мумкин. Бу борада Миср ва Исроилнинг Узбекистондаги элчихоналари ёрдамида ҳар йили юртимиз учун 2 ўрин ажратилаётгани ва у ерда бизнинг ўрта бўғин раҳбар кадрларимиз ўқиётгани таҳсинга сазовордир. Бундан ташқари «Узбектуризм» тизимидаги туристик ташкилотлар институт талабалари ва мактаб ўқувчиларини Европа мамлакатларига бир ойлик тажриба ўрганиш учун юбормоқдалар.

Хулоса қилиб айтганда, Миллий компания халқимизнинг анъанавий меҳмондўстлиги ва бошқа миллий хусусиятларини ҳисобга олган ҳолда ривожланган давлатлар билан туризм соҳасида тажриба алмашиб, юртимизга ташриф буюраётган сайёҳларга юқори даражада хизмат кўрсатишга эришмоқда. Ахир элимиз ўзининг меҳмоннавозлиги ва бағрикенглиги билан бутун жаҳонга машҳур-ку!

— Компанияда муаммолар ҳам мавжудми? Уларни бартараф этиш йўллари, чоралари кўриляптими?

— Ҳозир туризм соҳаси республикамизда жадал суръатлар билан ривожланмоқда. Шунинг билан бирга олдимизда турган муаммолар ҳам йўқ эмас. Булар нималардан иборат? Сервис хизмати маданиятини жаҳон андозалари талабига мувофиқ даражада кўтариш лозим. Меҳмонхоналар аҳволини яхшилаш, улардаги хизматни халқаро талаблар даражасига кўтариш, қолаверса, сайёҳларга транспорт хизматини янада яхши йўлга қўймоғимиз даркор.

Ана шу муаммоларни ҳал қилиш учун компания Бирлашган Миллатлар Ташкилоти ва Бутунжаҳон Туристик ташкилоти билан биргаликда «Узбекистонда туризмни жадал суръатда ривожлантириш дастурини ишлаб чиқиш» ҳақидаги битимни имзолади. Энди бу дастур бир йил давомида машҳур хорижлик эксперт Майкл Мак Нальти раҳбарлиги остида, чет эллик ҳамда ўзбек мутахассислари иштирокида шу йилнинг декабрь ойидан бошлаб ишлаб чиқилади.

Туризм маркетинги, инфраструтурасини ривожлантириш, кадрлар тайёрлаш ва малакасини ошириш, сайёҳликни барқарор ривожлантиришни режалаштириш, табиатни муҳофаза қилиш, виза олиш, божхонадан ўтиш, «Ҳаво йўллари» МАК хизматидан фойдаланишда айрим жараёнларни соддалаштириш муаммолари ҳақида тўла маълумотни ўз ичига олади. Бу Дастурнинг асосий мақсади Узбекистонда туризм саноатини ташкил этиш учун дунёда машҳур эксперт-мутахассисларнинг фикрлари, таклифлари ва билимларидан фойдаланишдан иборатдир.

Бу дастур «Идоралараро кенгаш» орқали туризмни ривожлантириш йўлида олиб борилаётган сиёсатга янги йўналиш ҳам бериши табиийдир.

Назокат УСМОНОВА суҳбатлашди

Ассалому алайкум ҳурматли газетхон! Бугун биз янги саҳифа орқали меҳмон сифатида хонадонингизга қадам ранжида қилдик.

Аввало олтиндан қиммат вақтингизни сарфлаб газетамизга кўз югуртираётганингиз учун ташаккур.

Ниятимиз ушбу янги «Сирдош» саҳифаси орқали кўнгилларингизга илиқлик олиб кирмоқлик.

Саҳифада муҳаббат боғларида сархуш кезаётган қизларимизнинг қалб армонлари, дил туғёнлари, оналаримизнинг маслаҳатлари, аёллар ҳақида донолар фикри... Хуллас, сизга манзур бўладиган мавзулар билан сирлашамиз.

Саҳифа ҳақидаги фикрингизни, сизни қийнаётган муаммони, кимдандир яшириб, кимгадир айта олмаётган дардларингизни бизга йўлланг. Мактубларингизни кутамиз.

«Сирдош» сизнинг энг яқин ҳамроҳингиз, дўстингиз бўлиб қолади.

Аёл ҳақида сўз

АЁЛЛИКНИНГ ЮКИ ОҒИР

Йўл ёқалаб ширин ўйлар оғушида бормоқдаман. Бир ҳовлидан чиқиб менга ҳамроҳ бўлган икки аёлнинг суҳбати эътиборимни тортди.

— Вой, қўшни, эшитдингизми, — дея гап бошлади қорачадан келган истараликкина аёл, — қўшни маҳаллада бир аёл тўрт боласини ташлаб ёшликда севишган бир йигит билан кетиб қолибди. Шўринг қурғурни эрига қийин бўлибди, энг кенжаси ҳали эмизикли экан.

Иккинчи аёл гапни давом эттирди.

— Қандоқ кунларга қолдик, кеча Салимахонникида тўйда гап бўлди. Қўшни маҳалладаги уста Аҳмад бор-ку ўшани аёли ўтганига бир йил бўлгани йўқ, 3 ўғли қатор-қатор норғул йигитлар бўлди. Қизи бўйига етиб қолди, номардлигини қаранг уйланибди...

— Ҳа, ҳозиргиларни тушуниб бўлмай қолди.

— Нимасини, айтасиз, авваллари меҳр-оқибат, инсоний қадр-қиммат жуда баланд эди.

— Бизнинг маҳалладаги Холисхон ая бор-ку ўша аёл эридан бева қолганида 22 ёшда экан, биттагина ўғил билан қолган. Ўша аёл — ўғлимни бегонанинг қўлига солайманми — деб қайта рўзғор қилмаган. Мана ҳозир ўғли Жалолиддин оилали, фарзандлар кўрган, Холисхон ая пиру-бадавлат.

— Ўзимизнинг Азизахон аячи эридан ажралганида атиги 25 ёшда эди. 5 бола билан қолган. Орқаси тўла соч, худди Кумушбибига ўхшайди. Қанча-қанчалар совчи қўйганида — эрим ўлгани йўқ, унинг руҳи кўриб турибди. 5 та болам бор, шулар ўзи давлатим, деган экан. Ҳавасим келади шу аёлга.

Мен меҳр, вафо, садоқатда ягона бўлган, гўзал Кумушбибига қиёсланган Азизахон ая ҳақида билишга қизиқдим ва қутлуғ хонадонга ташриф буюрдим.

— 1950 йилда Олтинкўл туманида оддий ишчи оиласида туғилдим. Оилада 10 фарзанднинг энг каттаси эдим. Дадам ўзининг дурадгор дўстининг шогирдига турмушга берди. 1968 йилнинг август ойида тўйимиз бўлиб ўтди.

Муйдин ака оилада кенжа фарзанд, жуда меҳрибон, кишилар қалбини тушунадиган инсон эди. Биз атиги 8 йил турмуш қурдик. 5 фарзанд кўрдик. — Азизахон ая кўзига ёш олди, унсиз йиғлади. Узоқ сукутдан сўнг хазин титроқ товуш билан яна сўзлади.

— Муйдинжон ака мени бир умрга ёлғиз қолдириб бевақт вафот этди. Нималарни орзу қилмаган эдик. Фарзандларига ўзи бош бўлса бўлмасмиди. 3 ўғил, бир қизимиз бор эди. Бу машъум воқеадан кейин ўғил кўрдик. У ўз фарзандини нурли юзини кўриш бахтига муяссар бўлмади. Ёдгор отасининг ёдгори, онасининг сўнгги илинжи бўлиб қолди.

24 йил қайнонам билан бирга яшадик. Улар 2 йил аввал оламдан ўтдилар.

Фарзандларим бирин-кетин камолга етдилар. Ҳозир катта ўғлим Музаффар отаси касбини эгаллади, дурадгор уста бўлиб етишди.

Иккинчи ўғлим Озодбек эса ошпаз. Одилжон ва Ёдгорим ҳунарманд косиб. Қизим Дилдорахонни турмушга бердим. Икки келин туширдим, набиралар кўрдим. Оллоҳга шукроналар айтаман фарзандларим ҳаммаси ақлли, фаросатли отаси каби инсонга меҳрибон.

Бу хонадондан қайтар эканман аёл аёлдай бўлиш кераклиги ҳақида ўйладим. Аёлликни юкини ҳар қандай аёл ҳам нозик елкаларига жойлай олмаслигини тушундим.

Феруза

СИЗНИ СОҒИНДИМ, ОНАЖОН

Ойижон, мана мен яна келдим. Сизни жуда-жуда соғиндим. Қаранг, ойижон тепангизда қип-қизил лолақизғалдоқ унибди.

Ёдингиздами, ойижон! Мен беш ёшга тўлганимда дадам икковларинг олиб берган қўғирчоқ? Ана ўшани тунов куни Феруз билан талашаётган эдик, янги аям мени роса калтакладилар. Ҳу-анави кунгидай шиппак билан эмас, қўлларидаги жува билан урдилар...

Тунов куни эса ертўлага қамаб қўйдилар. Мен роса йиғладим. Дадамлар келиб олиб чиқар деб ўйловдим, йўқ, ҳеч ким келмади! Қоронғи экан, жудаям қўрқдим. Сиз бўлганингизда ойижон мени бу ердан албатта олиб кетган бўлардингиз-а? Совуқдан жунжикиб кетдим. Аксига олиб ўша тун роса ёмғир ёғиб, совуқ бўлди. Бирдан ёдимга янги аям сизнинг кўйлакларингизни ялиниб-ёлворишимга қарамай улоқтириб юборгани тушдида, пайпаслай-пайпаслай уларни топиб олдим. Ҳали у кўйлаклардан сизнинг исингиз кетмабди. Худди сизни топиб олгандай уларни тўйиб-тўйиб ҳидладим. Кўйлакларингизни маҳкам бағримга босиб аччиқ-аччиқ йиғладим... Сўнг титрай-титрай ухлаб қолибман. Сиз тушимга кирибсиз... Ўша тундагидай оғир бетоб эмишман, қошимга келдингизда, «Қизалоғим, турақол қорнинг очгандир, овқатингни еб олгин» дея сочларимни сийпалаб, маҳкам қучиб ўпдингиз, кўзларингизда ёш сизиб мендан йироқлашдингиз. Мен эса «Ойижон кетманг» дея ёлвордим. Шунча чақирдим, ортингизга бир бор қайрилиб қарамадингиз.

... Ойижон, мен яна келдим. Қачон тушларимга киришингизни сўраб келдим. ... Сизни ҳар куни соғинаман, онажон, эшитяпсизми...

Гўзал ПЎЛАТОВА

Қиз қалби

ТАШЛАБ КЕТАР ИШҚ ВА...

«Ташлаб кетди!» хўрсинади қиз,
Ўтиб кетар аламлар бари.
Хотирада қолади, ёлғиз
Ўн саккизнинг беғубор дарди.

«Ташлаб кетди», сўнади хаёл,
Яшайман, дер, энди қасдма-қасд.
Ўша туйғу девона мисол
Тентирайди қайдадир элас...

«Ташлаб кетди», кетаман, мен ҳам,
Яшайди-ку севгим, дейди қиз
Ёр-ёр билан уни кўчада
Ташлаб кетар ишқ ва ўн саккиз.

* * *

Энди...
Аввалгидек кутишларим йўқ
Кузнинг кўзларига чўккан хотирам
Индамай келиб, жим кетишларим йўқ
Барчасидан кечиб кетгансиз сиз ҳам

Энди...
Унутмоқлик оғирдир, токи
Алдаб юпатунча қанчалаб йиллар.
Бизни эслаб қўяр гоҳида, балки
Мени қишлоққача кузатган йўллар

Энди...
Сиз олислаб кетгансиз бундан
Руҳингизда яшар баҳор, бахт эгиз...
Гарчи кимдир бугун кетиб улгурган
Кунларимдан ҳамон кетолмайди куз

Муҳаббат ШАРИПОВА

Сирдош

«ЁР-ЁР МЕНГА АРМОН БЎЛДИ»

Суҳбатдошим қишлоқ қизи. Ёши 19 да. Талаба. Лекин... Ҳа, у ҳаётда жуда эрта йўлдан адашган, шу сабабли бахтли кунларни кўп ҳам орзу қилмайди. Шундай бўлсада биз қизлар орасида учрайдиган ана шундай адашмовчиликнинг сабабини ўрганиш, ёмонотлиққа айланган қизлар қалбида ҳам бироз бўлса-да, эзгулик нишонаси бордир деган умид билан уни суҳбатга тортдик. Суҳбатдошимизнинг кейинги ҳаётини, ҳали қизининг ўз бахтини йўқотганидан бехабар ота-онасини ўйлаб исми-шарифини кўрсатмасликка аҳд қилдик.

— Бу йўлга киришингизнинг сабаби нимада?

— Ким билади дейсиз. Аввало оилада эрка ўсганлигимдан бўлса керак. Ота-онам бизга кенг шароит яратиб бермаганида бундай бахтсиз кунларни кўрмаган бўлармидим?

— Ота-онангиз сизнинг гуноҳингизни биладиларми?

— Йўқ. Агар билишса мендан кечиб юборишлари турган гап. Мана уч йилдирки шаҳардаман. Уйда жуда кам бўламан.

— Биринчи бор бу йўлга қандай киргансиз?

— У кунни эслаш мен учун жуда оғир. Ўшанда ўрта мактабни битириш арафасида эдим. Қўшнимизникига тўйга келган шаҳарлик бир йигит билан танишиб қолдим. У ишни кўзини биладиган абжир йигит эди. Мени институтга киришимга ёрдамлашди. Лекин талабалик менга жуда қимматга тушди. У мени истаган вақтида, хоҳлаган жойига олиб кетарди. Мен ҳам йўқ дея олмасдим. Охири мақсадига эришгач, мен билан бутунлай алоқасини узди.

Ёмон гап жуда тез тарқалар экан. Ана шу воқеадан сўнг кўпчилик менга жуда бошқача қарайдиган бўлиб қолди. Дугоналарим ҳам юз ўгирди.

— Ҳозир бундай ҳолга ўрганиб қолган бўлсангиз керак?

— Сизларга гапириш осон. Менга ҳам осон тутманг. Мени ҳам қизлар билан сирлашгим, давраларга қўшилгим келади. Энг яқин сирдошим бўлишини орзу қиламан. Лекин мен учун ҳаммаси армон. Кечалари хўрлигим келиб жонимга қасд қилмоқчи бўламан. Лекин менда ҳатто журъат ҳам йўқ. Яна тақдирга тан бераман.

— Ўз хатоингизни тушуниб етибсиз. Энди бу йўлдан қайтишнинг иложи борми?

— Кўп уриниб кўрдим. Яқин кишимни йўқлиги, энди менга ҳеч кимнинг ишонмаслигини билгач... Қолаверса, бу йўлдан қайтиш энди жуда ҳам оғир...

— Курсдошларингиз...?

— Йигитлар умуман мен билан қизиқмайди. Қизларимиз ҳам оддий салом-аликдан нарига ўтмайдилар.

— Агар мўъжиза рўй бериб, ёш қизалоққа айланиб қолсангиз қандай йўл тутар эдингиз?

— Аввало алдоқчи йигитлардан йироқда юрардим. Ўзимни ҳозиргидек одамлардан четга чиқиб қолишимни олдини олган бўлар эдим.

— Бу йўлни тутганингиздан афсусланасизми?

— Ким ўз ҳоҳиши билан бу йўлга киради дейсиз. Мен ҳам ўша биринчи бор мени бахтсиз қилган воқеадан сўнг ўша номард йигит туфайли шу йўлга кириб қолдим.

— Ҳаётда нимани орзу қиласиз?

— Ёр-ёр билан ўзга бир хонадонга келин бўлиб боришни. Тинч-тотув бир оиланинг бахтли бекаси бўлишни орзу қиламан.

Акбаржон НАЗАРОВ,
Андижон Давлат Университети журналистика факультети 5-курс толиби

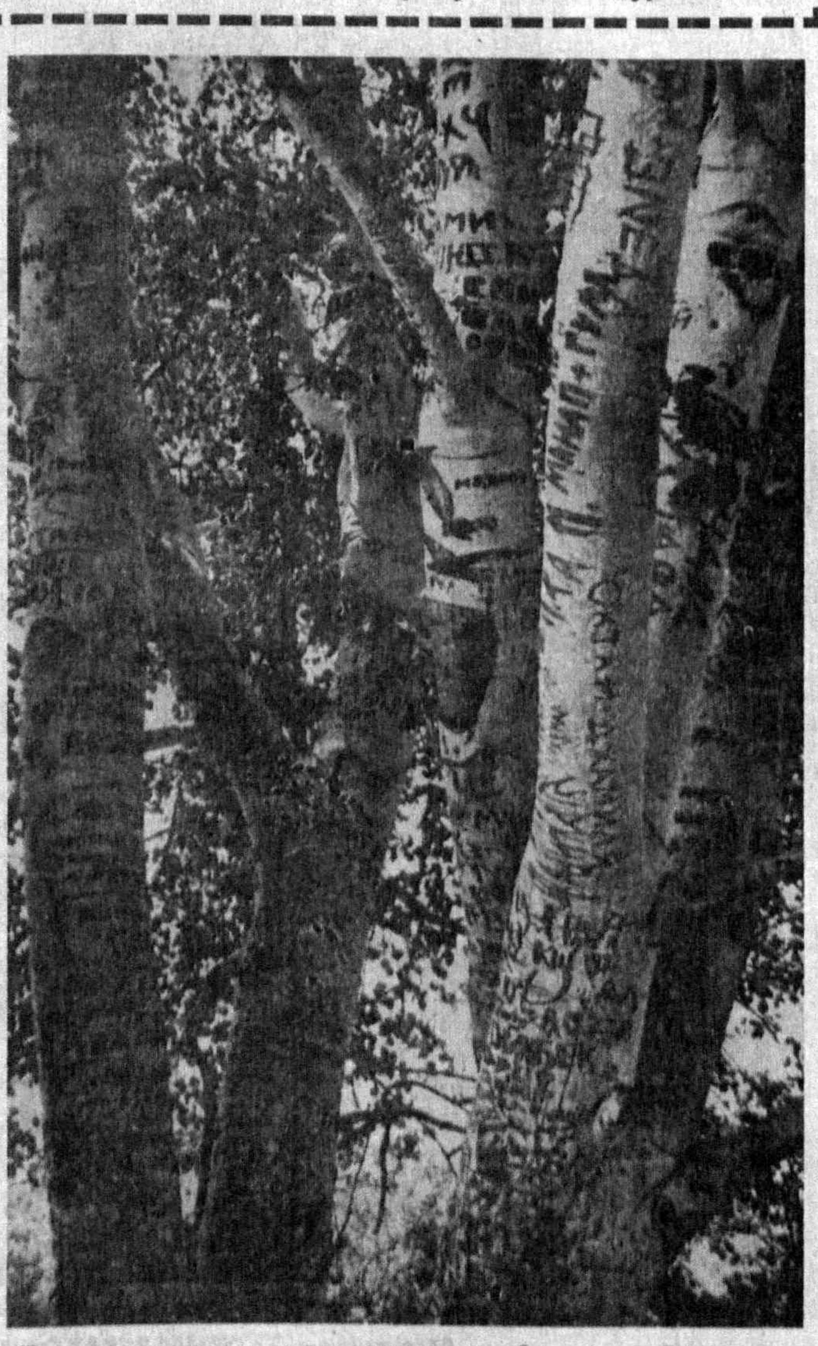

Биринчи марта кўрганимизда биз ҳам бу суратга ажабланиб қарадик. Кейинроқ юрагимиз жиз этди. Ахир муҳаббат кирмаган, севги бағрида ухламаган юрак борми? Болаларча «+» «=» билан ўйиб ёзилган ёзувларда не-не сирлар бор. Буни бағри тилинган тераклар билармикан. Теракнингда бағридан ёзув эгаларининг бағрлари қонмикан. Шунинг учунда тераклар жиммикан.

СЕН ЯГОНАСАН...

Инсон, айниқса Аёл зоти ҳаётда ҳамма нарсага кўникади, дейишади. Аммо бу таскин, ҳечам юпатолмайди, бари-бир бир кунмас бир кун ичингдан исён отилиб чиқади...

Ёлғончи маъшуқа ролини ўйнайвериш жонимга теккан кезларда яна сен ёдимга келасан. Шунда тан бераман, муҳаббат — одамлар бир-бирларини осонроқ алдашлари учун ўйлаб топилган бир нарса эканлигига...

...Орадан анча вақт ўтди... Синфдош, мен сени унута олмадим.

Синфдош, кўнгил бамисоли карвонсарой экан. Унга кимлар келиб, кимлар кетмади. Улар келиб-кетавердилар, кўнгил эса бўм-бўш қолаверди.

Юракда оғриқ турган пайтларда хаёл болаликнинг қийқириқлари, кўнгилларга тўлиб-тошган кўчаларига бошлайди. Ҳали изларимиз ўчиб улгурмаган болалик кўчаларида, йиғлагим келади. Лекин нима учун биринчи муҳаббат учунми, ушалмаган ва ҳеч қачон ушалмайдиган орзулар учунми, ҳар доим вафосиз одамларга кўнгил берганим учунми? Билмайман... Фақат бир нарсани биламан-ки, биз қадрига етмаганимиз, қадрини тушунмаганимиз биринчи муҳаббат эди. Йўқ, биринчи деганимга ҳайрон бўлма ... Мен муҳаббат ягона деган фикрни инкор қилмайман. Муҳаббат ягона бўлади.

Тарих дарси эди ўшанда... Биз энг кўп тўполон қиладиган дарсимиз. Одатдагича тўполон авжида ўтирган эдик, кутилмаганда ўқитувчимиз бир синфдошимизнинг қўлидан битта хатни тортиб олди. Унга кўз югуртирди-ю, ғазаб тўла кўзларини менга қадади: «Сенга ибрат бўлсин, бундан кейин тўполон қилмаслигинг учун, бутун синфга ўқиб бераман».

Энг уятлиси энди бошланди — хат менинг номимга эди. Ўқитувчи хатни ўқирди-ю, мен уят ва аламдан бошимни кўтаролмасдим. Синф қаҳқаҳага тўлиб кетганди...

Ўқитувчи «бошингни кўтар» деб уч-тўрт марта такрорлаганидан кейин мажбурият остида бошимни кўтардим. Синфдаги бор-йўқ кўз менга қадалган, ҳамманинг юзида масхараомуз жилмайиш зоҳир эди. Фақат иккита катта-катта кўздагина ғазаб ифодаси кўринар, у кулмасди ҳам. Юзи нимагадир қизариб кетганди... У — Сен эдинг...

Ўшанда ўзимдан ҳам қаттиқ хафа бўлганман. Начора?! Ҳаммасига ўзим айбдор эдим. Бахтимга қўнғироқ чалиниб қолди. Дарсдан кейин мактаб ёнидаги дарахтзор томонга ўтаётиб сенинг овозингни эшитиб қолдим:

— Бирортанг уни масхара қилганингни эшитмай! Узингга қийин бўлади.

Кутилмаганда мени кўриб қолдинг. Қизариб кетдинг-да, мактабнинг орқа тарафига қараб кетдинг.

Синфдош, мен ўзим сезмаган, ўзим истамаган ҳолда сенинг ҳимоянгда эдим.

Шу воқеадан сал олдинроқ сен билан гаплашмай қўйгандик. Бутун синф ўртамизга тушгани ҳеч ёдимдан чиқмайди.

Янги йил байрамини сенинг уйингда ўтказадиган бўлдик... Қизларни эргаштириб кириб борганимда, сен ҳайратда қотиб қолдинг. Мен 17 ёшли йигитнинг кўзларидаги болаларча ҳайратни кўриб, ўзим ҳам ҳайратда қолгандим... Саломлашаётиб, қўлларинг титраётганини сездим. Сен менинг келишимни кутмаган эдинг...

Мактабни битиришимизга саноқли кунлар қолганди. Биз энди бир-биримизнинг қадримизга ета бошлагандик. Дарсдан кейин ҳамма синфдошлар дарахтзор ёнида, ҳовуз бўйида кечгача ўтирардик.

Ҳаёт ҳаммани ўз измига солар экан. Синфдош, мен исён қилмай қўйдим. Аҳён-аҳёнда ич-ичимдан бир йиғи отилиб чиқади, ўзим жондан ортиқ севадиган одамимга қараб: «Сиз кимсиз ўзи? Кимсиз-ки, мен кўнгил бисотини Сизнинг йўлингизда совуришим керак?! Нари борса эски юрагимнинг янги эгасисиз холос!» деб бор овозда айтгим келади. Афсус, шундай деб айтолмайман нимадир тўсқинлик қилади менга.

Фақат бир нарсани — сенинг Бахтли бўлишингни истайман. Худойимдан доим тилаганим — шу. Чунки бахтли бўлишга ҳақлисан. Бахтли бўл, синфдош...

Гулноз

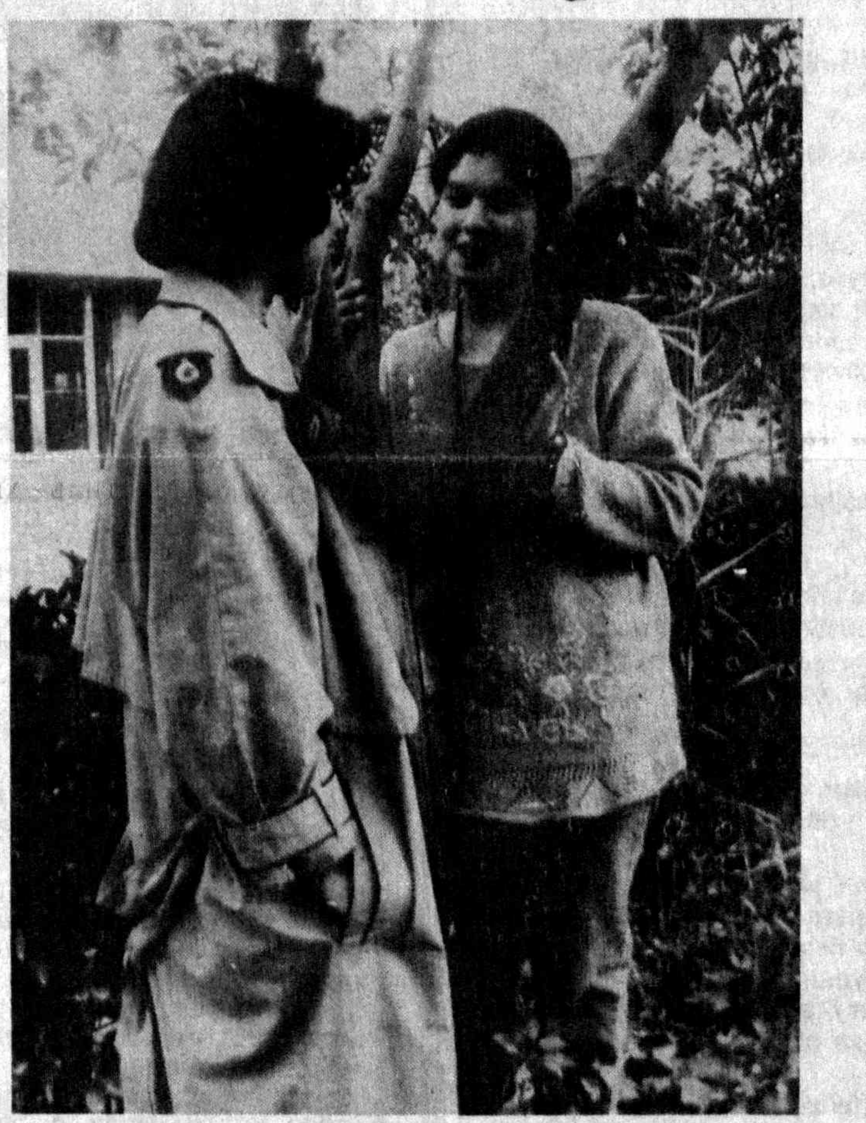

УНИ СЕВАМАНМИ?!

Салом дўстим, Наргиз! Яна мен сенга ўз дардимни юк қилиб мактуб йўллаяпман. Дунёда бойлигинг эмас, дўстинг бўлсин экан. Яхши ҳам сенинг борлигинг.

У билан аразлашиб қолдим. Нима қилай, ўзинг маслаҳат бер. Неча бор ҳаммаси тугади дейман-у, яна кўнглимга қараб иш қилавераман. Юрак эса унинг борлиги мен учун бир буюк бахт дейди.

Баъзида ўзимни койишга тўғри келади. Арзимас нарсаларга ҳам аччиқ қиламанда, кейин ўзим афсусланиб юраман.

Наргиз, ўзинг ўйлаб кўр ахир, ҳаммадан ҳам хато ўтади-ку, ҳаммада ҳам камчилик бор-ку, тўғрими? У бўлса мени бўлар-бўлмасга рашк қилаверади.Яқин кишиларимга, дўстларимга, очиқ чеҳра билан хушмуомала қилдим бўлди, орамиздан қора мушук ўтади. Севилсангда доим қаттиқ назоратда бўлсанг, жонингта тегиб кетар экан. Наргиз сени жуда соғиндим. Қани энди ҳозир ёнимда бўлсанг, жуда гапларим кўпайиб кетди. Яқин дугоналарим бор-у, лекин сенинг ўрнинг ҳар дақиқада менга билиниб туради.

Наргиз, мактаб давридаги юришларимизни қадри ўтади. Сирдош бўламиз, дўст бўламиз деб қасам ичганларимиз...

Эсингдами, «Биринчи муҳаббат» ҳақидаги шеърни ўқиб берганимда, сен ўйланиб қолган эдинг. «Мен ҳеч кимни севмайман, бўлғуси турмуш ўртоғим менинг биринчи муҳаббатим бўлади, балки худо ўзи бахтимни бериб мен ҳам унинг учун биринчи муҳаббат бўларман», дея айтган эдинг. Шунда сенга жуда ҳам ҳавас қилгандим ва сен билан ўша ниятни мен ҳам дилимдан ўтказган эдим. Биласанми, мен муҳаббатнинг ўтли гирдобига жуда эрта тушдим. Бу менинг бахтимми, ёки...

Ҳозир соат 14.00 га яқинлашмоқда. У келадиган вақт бўлди. Юрагим ғалати уряпти. Сабабини ўзим ҳам билмайман. Уни севсам керак, йўқ адашдимми?.. Энди ҳеч нарса айта олмайман...

Салом билан ДИЛФУЗА

Турмуш чорраҳаларида

ҚИЗ БОЛА ФАРЗАНД ЭМАСМИ?

«Буниси ҳам қиз бўлибди-да». Эрининг бу аччиқ киноялли гапи Диломромнинг юрак-юрагидан ўтиб кетди. Тўғри бу гапни эшитишни аввалдан билган эди. Ой куни яқинлашиб туғруқхонага кетаётганида эри «Билиб қўй, агар бешинчиси ҳам қиз бўлса олдингга кўргани бормайман. Тўғри ота-онангни уйига кетавер», деган эди.

Дилором, балки бу сафар фарзандим ўғил бўлар, деб ўйлаган эди. Аммо туғруқхонада шифокорлар «Табриклаймиз, ойдеккина қиз кўрдингиз», деганларида хафсаласи пир бўлди. Аслида у вужудида 9 ой асраб-авайлаб юрган дилбандини дунё юзини кўрганидан қувонган бўлсада, барибир кўз олдига эрининг важоҳатли қиёфаси келаверди.

«Ўлиб қўя қолсам бўлмасмиди?», дерди у аламидан. Шундай дердию кўз олдига бир-биридан ширин фарзандлари келаверди.

Эри айтганини қилди. Туғруқхонага бирор марта кўргани бормади. «Турмуш ўртоғингиз нега келмади?» деган саволларга дадамиз командировкада эдилар, деб жавоб қиларди.

Дилором ота-онасининг уйида бир ой яшади. Шу вақт ичида эрини келиб қолармикан, деб кўп кутди. Балки аччиғидан тушгандир, бизни олиб кетар деган хаёлларга борди.

У бундай аччиқ тана-дашномларни аламини ичига ютиб эшитарди. Баъзида ота-онасиникига бутунлай кетмоқчи бўларди-ю, фарзандларини ўйларди. Аммо... Эр-хотин ўртасида меҳр кўтарилди. Охир-оқибат улар ажралдилар. Мана бир неча йилдирки у аро йўлда. Болаларини бағрига босганича кўзлари нигорон йўлга термулади. Қизларига дадажонисининг албатта келишини айтиб, уларни овутади. У оиласини тиклаб, бахтли яшаб кетишларини жуда-жуда истайди. Бунинг учун ҳамма нарсага тайёр.

Диломромнинг изтиробга тўла ҳикоясини эшитиб, ўйга толаман. Кошки эди ҳаётимизда шундай оилалар йўқ бўлса. Афсуски баъзи бир эркаклар аёлини айнан ўғил кўрмаганликда айблаб, уларни тушунишни хоҳламайдилар. Ҳолбуки, битта фарзандга зор оилалар ҳам бор ахир. Наҳот баъзи бир эркаклар қиз болани фарзанд қаторида кўришмайди. Ахир қиз бола фарзанд эмасми? Қолаверса, фарзанд кўриш оллоҳнинг иноятими-ку. Сиз бунга нима дейсиз?

М. АБДУЛЛАЕВА

ШИРИН ОҒРИҒИМ — СИЗСИЗ

Бир кун келиб сизни учратаман деб, ўйламаган эдим. Чунки мен сиздан жуда олислаб кетган эдим. Лекин гоҳ-гоҳида, исмингизни эшитиб қолганимда юрагим алланечук бўлиб кетарди.

Учрашдик, тўғрироғи яна тўқнашиб кетдик. Ғала-ғовурда.

... Ўзимга келиб кўзимни очганимда қаршимда Сиз турар эдингиз. Қизиқ, бундан бир неча йиллар олдин, мени мудҳиш бир фалокатдан асраб қолган эдингиз. Ўшанда ҳам ўзимни ҳозиргидай йўқотиб қўйган эдим. Сиз эса тинмай мени тинчлантиришга, кўнглимни кўтаришга ҳаракат қилар эдингиз.

Ҳозир ҳам эслаяпман, «оёғингиз бир оз лат еган, унчалик қўрқинчли эмас», деб мени кўтариб олгандингиз, йўл ёқасида турган оппоқ машинангизга элтганингиз.

Оқшом қорайиб борар, шаҳар кўчаларидаги митти чироқчалар машъалдай лип-лип нур сочар эди.

Аммо сиз билмайсиз, ўшанда менинг қалбимда ёнган ҳақиқий машъал олдида, бу чироқларнинг бари нурсиз, жилосиз эди...

Ўшанда, сиздан бўлак кучлироқ, меҳрибонроқ инсон йўқ эди, дунёда, мен учун. Чунки сиз менинг ягона ҳалоскорим эдингиз.

Касалхонада, оппоқ тўшакда ётибман-у, хонадошларимнинг оғриқдан зўриққан хўрсиниқлари қулоғимга кирмай, гўё шу катта касалхонада бир ўзим фалокат сабаб бўлиб сиздай инсон қўлида паноҳ топганимдан бахтиёр, ширин туйғулар ичра энтикардим.

Ўшанда, ўшанда сиз менинг ҳаётимга ширин оғриқ бўлиб киришга улгурган эдингиз...

Умида ҲАСАНОВА,
ТошДД талабаси

МАСЛАҲАТДА РОҲАТ БОР

Одатда совуқ тушиши билан юз ва қўл териси қуруқшаб, дағаллашади. Яхши парваришлашга эса ҳар доим ҳам имкон топа олмаймиз. Қуйидаги маслаҳатларнинг ўзингизга керакли усулидан фойдаланарсиз деган умиддамиз.

* * *

Терини парваришлашда минерал сувлар яхши фойда беради: пахтани юмалоқлаб минерал сув билан хўлланг, сўнг ўн минут давомида майин харакатлар билан юзингизни артинг. Шунда юз териси тиниқ тортиб, таранглашади.

* * *

Тирсак бўғинларидаги тери дағаллашса, кесилган лимон бўлаклари билан яхшилаб ишқалаб, сўнг крем суртсангиз, терингиз очилади ва юмшоқ бўлади.

* * *

Ваннадаги сувга бир ош қошиқда асал қўшиб ювинсангиз, терингиз ипакдек мулойим бўлади. Бундан ташқари, руҳингиздаги асаб таранглиги бўшалиб, майин хорғинлик хис этасиз.

* * *

Буғли ванна қабул қилаётганингизда, сувга ялпиз қўшиб юборсангиз, шамоллаш асоратларини йўқотишга, нафас олишингизни яхшиланишига ёрдам беради. Шунингдек ялпиз бош оғриғига ҳам даводир.

ҚИЗИМ СЕНГА АЙТАМАН...

Эй қизим! Эринг буюрган ишни оғир олма. Иттифоқлик ва маслаҳат билан иш қилгин.

* * *

Кийим кечак ва ўриндиқлар тоза бўлсин. Уйинг доимо меҳмон кутаётгандай турсин.

* * *

Емоқ ичмоқ ва овқатни ўз вақтида тайёр қилишга одатлан.

* * *

Эрингни қариндош ва яқинларини ҳурматла ва хизматда ўзингни танит.

* * *

Эрингни сирини ва камчиликларини ошкора қилма. Ишдан келганида яхши кутиб ол. Яхши муомалада бўлиб, тотувликка ҳаракат қил.

«Одобнома» дан

Саҳифани Феруза ОРИПОВА тайёрлади

«Туркистон — умумий уйимиз»

МАХТУМҚУЛИ — ЭЛ ҚЎЙЧИСИ

Ўзбек халқи Махтумқулини ўз шоиридай севади. Бунинг боиси шуки, Махтумқули адабий мероси гоявий мазмуни, фалсафий моҳияти, маънавий-руҳий хусусиятлари жиҳатидан ўзбек мумтоз адабиётига жуда ҳам ҳамоҳангдир. Махтумқули шеърлари ўзбек халқининг маънавиятига, одамгарчилигига мувофиқ мазмунда битилган. Назмининг ўзбек мумтоз адабиётига ҳамоҳанглиги яна шундаки, ҳам гоявий мундарижасига, фалсафий йўналишига, тимсоллар тизимига кўра, тасаввуф таълимотига таянган. Махтумқули мероси саҳифаларида энг илгор суфиёна йўналишлардан — жавонмардлик тариқати нафаси яққол уфуриб туради. Шоир деярли ҳар бир шеърида мардликнинг моҳиятини очиб, номардликнинг оқибатини фош этиб, мардлик амалиётидан сабоқ бериб боради. Тасаввуф мураккаб таълимот бўлишига қарамай, Махтумқули ўзининг жавонмардлик шеърларини содда, самимий ва халқчил бир услубда яратган. Шунинг учун кенг халқ оммаси хонадонларида Махтумқули шеърлари асосида яратилган қўшиқлар тез-тез янграб туради. Шулардан бири «Кўринг» радифли шеърдир.

Бу шеъри билан Махтумқули инсоншунослик сабоғини, одамни таниш дарсини беради.

Ҳар йигитнинг аслини билай десангиз,
Маъракада ўтириб-туришин кўринг,
Биров билан ошна бўлай десангиз,
Аввал ўз сўзида туришин кўринг.

Йигитнинг маъракада ўтириб-туриши унинг асли-насли қандайлигини, қанақа муҳитда ўсганлигини, нечоглиқ тарбия кўрганлигини кўрсатади. Шунинг учун Махтумқули маъракани йигитнинг аслилигини кўрсатувчи белги сифатида таъкидлади. Лафзидаллик ҳам олижанобликнинг муҳим шартларидандир. Шу боис биров билан ошна тутинишдан аввал унинг лафзи ҳалоллигини синаб кўриш лозимлиги уқтиради.

Манманлик, такаббурлик ёмон хислатлардан биридир. Чинакам давлатманд одам бойлиги билан мақтанмайди. Махтумқули пули билан керилиш пасткашларга хос хусусият эканлигини бундай ёзади:

Бир пул тушса бир ифлоснинг қўлига,
Кўксин очиб кезар қишнинг елига.

Бу мисралар бизни кибру ҳаводан сақланишга чақиради. Қиз танлаш, келин излаш ҳар бир оила ва ҳар бир йигитнинг бўйнида бор. Шоир бу борада ҳам нозик дид билан зукко насиҳатини айтади:

Харидор бўлсангиз қизга, келинга,
Адабин, икромин, ўтиришин кўринг.

Булар энг оддий ташқи белгилар. Лекин қизнинг асл маънавий қиёфаси, ахлоқ-одоби мана шу оддий белгиларда ҳам намоён бўлиши мумкин. Биринчи навбатда қизнинг одоб-икроми, ўтириш-туриш маданиятига эътибор берган йигит адашмаса керак. Махтумқулининг сабоғидан ибрат олган қизларимиз ҳам бахтли бўлишлари шубҳасиз.

Мард йигитнинг от-яроги шай бўлса,
Етишар ҳар ерда ҳайда-ҳай бўлса,
Ўзи ҳотам бўлиб, яна бой бўлса,
Чор атрофдан меҳмон келишин кўринг.

Халқимизда «Иш қуролинг соз бўлса, машаққатинг оз бўлур» деган нақл бор. Туркманларда йигитнинг биринчи яроги от ҳисобланади. Махтумқули, мард йигитнинг от — яроги шай бўлса, ҳар қандай мақсадига эришади дегани-да, шунга суянади. Йигитнинг яроги ҳамиша шай бўлса, ўзи афсонавий Ҳотамдай сахий бўлса, яна бунинг устига, бойбадавлат бўлса, у орзудаги жавонмардликнинг ўзгинаси. Бундай олийҳиммат, мард инсон дўсту ёр, меҳмону мезбон ардогида яшайди.

Шоир Тангрига шикоят ва илтижо билан ижтимоий тенгсизлик ҳақиқатини айтади:

Бир нечани қилдинг моли бисёри,
Бир нечани қилдинг бир пулнинг зори.

Айни пайтда, инсонларни охиратдаги тенгликдан огоҳ этади:

Яхши-ёмон, одам зотининг бори,
Навбат билан ўтиб боришин кўринг.

Банддан хулоса шуки, бой ва камбағал, яхши ва ёмон навбати билан бу дунё ва унинг молу мулкини тарк этади ҳамда охиратда оллоҳ олдида барча баробар гуноҳу савоблари учун жавоб беради. Шунинг учун, эй, инсонлар, бу дунёдаги тенгсизлик ўткинчи бир синов, молингизга ишонманг. Кейинги банд мантиқан шу фикрни давом эттиради:

Тангри безор билинг, закотсиз бойдан,
Сиз ҳам қочинг зинҳор ул келар жойдан,
Мардга бир иш тушса, кўрар худойдан,
Номарднинг ҳамроҳдан кўришин кўринг.

Закот бермайдиган бойнинг бойлиги ҳалол эмас. Шунинг учун ундан худо безор, шоир одамларни ҳам ҳаромдан ҳазар қилишга, закотсиз бойлардан қочишга даъват этади. Махтумқули сабоғича, бошга қандай кулфат тушса, уни худодан кўриш — мусибатни мардларча қаршилаш, бошига тушганини бошқалардан кўриш эса номардликдир. Марднинг ва номарднинг қандай бўлишини Махтумқулининг, хусусан, мана шу бандлари яққол кўрсатади:

Номард юрар мудом ўлимдан қочиб,
Уйга келганда заҳарин сочиб.
Мард йигит меҳмона кўксини очиб,
Номарднинг меҳмоннан қочишин кўринг.

Мана бу сатрларда эса мардликнинг туриш-турмушида кўринадиган ҳолатлари ажойиб тасвирланган:

Мард йигитнинг иши суҳбат — соз бўлар,
Кўнгли қиш бўлмайин, доим ёз бўлар.
Яхшининг кўнглида гина оз бўлар,
Ёмоннинг кунда бир урушин кўринг.

Мард йигит — суҳбат ва созга ўч, хушчақчақ, унинг кўнгли ҳамиша ёз ҳавосидай очиқ, тафтли, ҳароратли. Шунинг учун у ҳамма вақт давраларни қиздириб, суҳбатга жон киргизиб юради, элнинг назарида ва ардоғида бўлади. Мард киши кўнглида гина-кудурат сақламайди, номарднинг эса боши урушдан чиқмайди.

Хулоса ўрнида айтиш мумкинки, бу ва шунга ўхшаш асарлар мардликнинг ҳаётий, бадиий фалсафасидир. Улар жуда содда ифодаланганидан бироз жайдарироқ фалсафадай туйилиши мумкин. Лекин уларни ҳаёт билан таққослаб мутолаа этсангиз, чуқур моҳиятига етасиз. Айниқса, Комилжон Отаниёзовдай маҳоратли ҳофиз ижросидаги қўшиқларни тингласангиз, асардан бениҳоя таъсирланасиз.

Нусратулло ЖУМАХЎЖА,
Халқаро Аҳмад Яссавий мукофоти соҳиби

Эркин УСМОНОВ

СЎНГАН ЮЛДУЗ ШУЪЛАСИ...

(ҳикоя)

Осмон тўла юлдузлар
Қани сенинг юлдузинг?
Ғафур Ғулом

Бундан қарийб ўттиз йилча муқаддам севимли газетамиз «Туркистон» (у пайтда «Ёш ленинчи» деб аталарди) саҳифаларида илк ҳикояларимдан бири эълон қилинганди. Ўшанда ҳали мактаб ўқувчиси эдим...

Йиллар оша мана, яна шундай бахтга мушарраф бўлиб турибман.

Назаримда, худди яна ўттиз йил аввалги ўша ҳолатимга, беғубор ўсмирлик давримга қайтиб қолгандекман.

Мен «Туркистон» муштарийларига ҳам ёшликнинг ана шундай мусаффо туйғулари ҳамиша ҳамроҳ бўлиб қолишини, умрнинг ҳар бир лаҳзасини авайлаб-ардоқлашларини истардим. Токи, орзулар орзулигича қолмасин!..
МУАЛЛИФ

* * *

Мен ҳикоя қилишга чоғланаётган алланечук маъюс ва ажиб воқеаларнинг ибтидоси худди ҳозиргидек, оддий куз кунларининг бирига тўғри келади.

Ўшанда ҳам куз ўзининг совуқ панжалари билан доводарахтларни пайпайслаб, баргу-хазонларни сочиб-сочқилаб юрган, булутли оқшом эди. Воқеан, ўшандан буён қанчадан-қанча сувлар оқиб ўтди.

Ўша кезлари Раҳимжон университетда ўқир, воқеалар бошланадиган куни эса одатдагидек шаҳар кутубхонасига борганди...

...Ўша куни кутубхонада узоқ қолиб кетди. Китоб-дафтарларини қўлтиқлаб кўчага чиққанида аллақачон қош қорайган, боз устига ёмғир ҳам қуйиб турарди. На автобус, на троллейбус кўринади. Ҳайҳотдек кўчада битта-яримта соябон кўтарган йўловчилару, ўзидан бошқа зот йўқ. Бекатда анча туриб қолди. Бир кўнгли пиёда кетаверай дедию, ёмғирда қолишдан чўчиди. Аксига олиб ёмғирпўшини ҳам киймаган экан. Сигаретини тутатиб анча ўтирди.

Ниҳоят, йўл юзидаги кўлмакларни икки тарафга сачратиб келаётган такси кўринди. Беихтиёр ўрнидан туриб қўл кўтарди. Машина бекатдан бешўн қадам нарида тўхтади. Югуриб бориб орқа эшикни очди: «Чўпонотага!» Чорпахилдан келган, йўғон мўйловли ҳайдовчи елкаси оша қаради: «Мана бу сингилларни вокзалга ташлаб ўтамиз. Бўладими?». Ўйлаб ўтирадиган пайтми?

Шартта, таксига ўтирди. Ёнверига қаради. Олдинги ўриндиқда каттагина сумкасини тиззасига қўйганча, сарғиш сочлари жўхори попукка ўхшаб турмакланган бир қиз ўтирарди. Орқада, ўзининг ёнида эса...

Ҳали-ҳали кўзларига ишонмайди. Ёнгинасида ой деса ойдек, кун деса кундек бир қиз ўтирарди. Ж.жа... бунчалик эмасди-ку, ҳар ҳолда ўша лаҳзаларда унга шундай туюлгани аниқ.

...Ғунча лаблари нимадир демоқликка чоғлангандек, узун-узун киприклари гўё қирмизи ёноқларига соя солгудек, номаълум нуқтага тикилган хумор кўзларида алланечук ширин бир табассум муҳрланиб қолган, нозиккина, маъсума бир қиз...

Тушимиди-ўнгимиди бу, ҳали-ҳали ишонгиси келмайди...

Машина симёғочлар ёруғида ялтираб ётган асфальт йўлдан қушдек елиб боряпти. Ҳайдовчи олд ойнадан кўз узмайди. Ёнидаги сариқ қиз эса далиғулигина қиз экан, нималардир деб бидир-бидир қилади.

«Эрталаб қизлар билан телевизорда «Кашмирдаги севги»ни кўриб, дарсга кеч қолдик. Қарасак, муаллимамизнинг ўзлариям келмаган эканлар. У кишиям «Кашмирдаги севги»ни кўрган эканлар. Кейинги дарсда кинони тоза муҳокама қилдик...» дейдими-ей, «...ануву бешинчи курсдаги Ҳаким бор-ку, Дўсматов! Ўша «Методика» китобини сўраганди. Эртасига қайтариб берди. Мен жинни очиб ҳам қарамабман. Ичига концертга билет солиб қўйган экан. Боякиш, ҳе йўқ, бе йўқ, филармонияни ёнида бир соат кутибди!» дейдими-ей! Сира оғзи тинмайди. Елкалари силкиниб-силкиниб кулади.

Ҳайдовчи «ҳаҳ, қизлари тушмагур-ей!» деган маънода тилла тишларини ялтиратиб жилмайиб қўяди.

Орқадаги қиз эса индамайди. Дугонасининг гап-сўзларидан уялгандек ерга қарайди, Раҳимжон тарафга ўғринча кўз қирини ташлаб қўяди.

Раҳимжон эса худди ер билан осмон ўртасида учиб бораётганга ўхшайди. Шу тобда унинг бутун вужудини беадад бир ҳаяжон чулғаб олганди. Гўё теварак-атрофда ҳеч ким йўқ. Ёнида ҳусни бир жаҳон қиз ўтирибди. Ўзини бўлса ақли ҳайрон, тили лол, хаёлида эса минг битта савол... «Ву-уй, қиз болаям шунақа чиройли бўладими?... Нега бунчалар таниш, бунчалар қадрдон?... Қаерда кўрган эканман уни?...»

Агар Раҳимжондан бошқа эпчилроқ йигит бўлганда-ку, «Яхши қиз, сизни қаердадир кўргандекман» деб айлантириб, аллақачон танишиб олган бўларди. Аммо, бунақа журъат қаёқда дейсиз?..

Дунёнинг ишлари қизиқ экан. Ўша кунги воқеадан бир ҳафта бурун акаси келиб кетган, қишлоққа қайта туриб анчайин жиддий оҳангда панд-насиҳат қилганди. «Раҳимбой! Ука!» — деганди у салмоқланиб, — «Мана энди кап-катта йигит бўлиб қолдинг. Энамиз раҳматли бу дунёдан ҳеч нима кўрмай ўтди. Энди отамиз кўрсин» — деди, — «Бобойнинг ҳам бир оёғи ерда, бир оёғи гўрда бўлиб қолди. Шу-у... ўқишингни битирсангу, уйласак... Агар бирон кўз остингта олиб юрганинг бўлса айт!» деди.

Раҳимжон «Маъқул, ўйлаб кўраман» деди. Акаси кетди. Ҳали «ўйлаб кўради». Қизлар-ку, кўп дунёда. Аммо, Раҳимжон ўзининг кўнглидагини топаолмади.

Бугун битта қизни бошини айлантириб, эртасига бошқасини етаклаб кетаверадиган йигит бўлсайкан, кошкийди. Акасиям қизиқ! Беш йил ўқиб битта қизнинг билагидан ушламаган йигитни «кўз остига олиб юргани» бўлармиди?!

Қисқаси, у бўлди-бу бўлди, акаси айтмоқчи «Энаси кўрмаганини Отаси кўрди». Раҳимжон уйланди...

Ҳа, майли, булар энди кейинги гаплар . Ўша куни эса...

...Ўша куни такси йўловчи қизларни вокзалгача элтиб қўйди. Олд ўриндиқдаги сариқ қиз ҳайдовчи билан ҳисоб-китоб қиларкан дугонаси тарафга қаради: — «Сен тушавер, Барно!...»

Раҳимжон эшикни очиб, ўзи тушиб турди. Қиз уялинқираганча «раҳмат» дедию, бир қўлида сумкаси, иккинчи қўлида соябонини кўтарганча ёнидан ўтди-кетди. Раҳимжон шу топда азиз бир нарсасидан жудо бўлаётгандек ҳис қилди ўзини. Қизнинг ортидан нимадир дегиси келди. «Яхши боринглар» демоқчи бўлдими, «Хайр!»ми? Афсуски, ҳеч нима деёлмади. Фақат кўнглидан «Исми Барно экан-да!» деган ўй кечди холос. Бир кўнгли уларнинг орқасидан эргашиб ҳам бормоқчи бўлди. Аммо бунга журъат қайда?

— Зап қизлар эканми? — деди ҳайдовчи йигит орқага қайтаётганларида олд ойна тепасидаги кафтдеккина кўзгучадан Раҳимжонга қараб.

Раҳимжон унга жавобан илжайди.

— Э, э, оғайни, сизни ёшингизда бўлганимда енгидан кириб, ёқасидан чиқардим! Сиз бўлсангиз, бир оғиз ҳам гапирмадингиз-а?

Ҳайдовчининг гапи Раҳимжонга қаттиқ ботди.

— Ўзингиз-чи, ўзингиз нега индамадингиз?

Ҳайдовчи йигит самимий қаҳ-қаҳ урди.

— Э, бизга йўл бўлсин! Бунақа қизалоқлардан тўрттаси «дадам қачон сақич обкеларкин?» деб уйда кутиб ўтирибди!

Раҳимжон ҳам беихтиёр жилмайди. Кейин ёнига қаради. Қарадию, ўриндиқ устида ётган шилдироқ қоғозга ўроғлиқ кичкинагина гулдастага кўзи тушди.

— Ие, гуллари қолиб кетибди-ку! — деди шошилиб.

Ҳайдовчи йигит яна кулиб юборди.

— Ана, айтмовдимми! Энди ҳойнаҳой поездда кетишаётгандир, «гулим қўлингда қолди» деб! Сизга эсдаликка қолдириб кетибди-да!...

Кулишишди.

Такси кетди. Ҳайдовчи «Гулдастани ётоқдаги қизларга берарсиз» деб олмади...

Раҳимжон қўлтиғида китоб-дафтар, қўлида гулдаста, ётоқхонага кириб келганини кўрган ҳамхоналри ҳанг-манг бўлиб қолишди. Уларнинг назарида худди кесакдан олов чиққандек бўлди шекилли, «Ҳа-а, Раҳимбой, тинчликми?» деб қочирим қилишди.

Раҳимжон ҳам бўш келмади. «Шу... свидана назрачит қилгандик, энағар келмади», деб ҳазилга йўйди.

Биров ишонди, биров йўқ, бошқа биров «Ҳа-а, Раҳимбой ҳам ичидан пишган» деб тегажақлик қилди.

Раҳимжон эса анчагача қўлидаги гулларни томоша қилиб ўтирди. Бунақа гулларни умрида кўрмаган эди. Ингичка, ўсмаранг барглари ўша нотаниш қизнинг қошлари каби қайрилма, нозик гулбарглари ўша нотаниш қизнинг ёноқлари каби қирмизи гуллар...

Шу-шу ўша гуллар овунчоғи бўлиб қолди. Аввалига сўлиб, қуриб қолмасин деб шиша банкага сув тўлдириб солиб қўйди. Гуллар бир ҳафта давомида яшнаб, хонага муаттар бўй таратиб турди.

(Давоми келгуси сонларда)

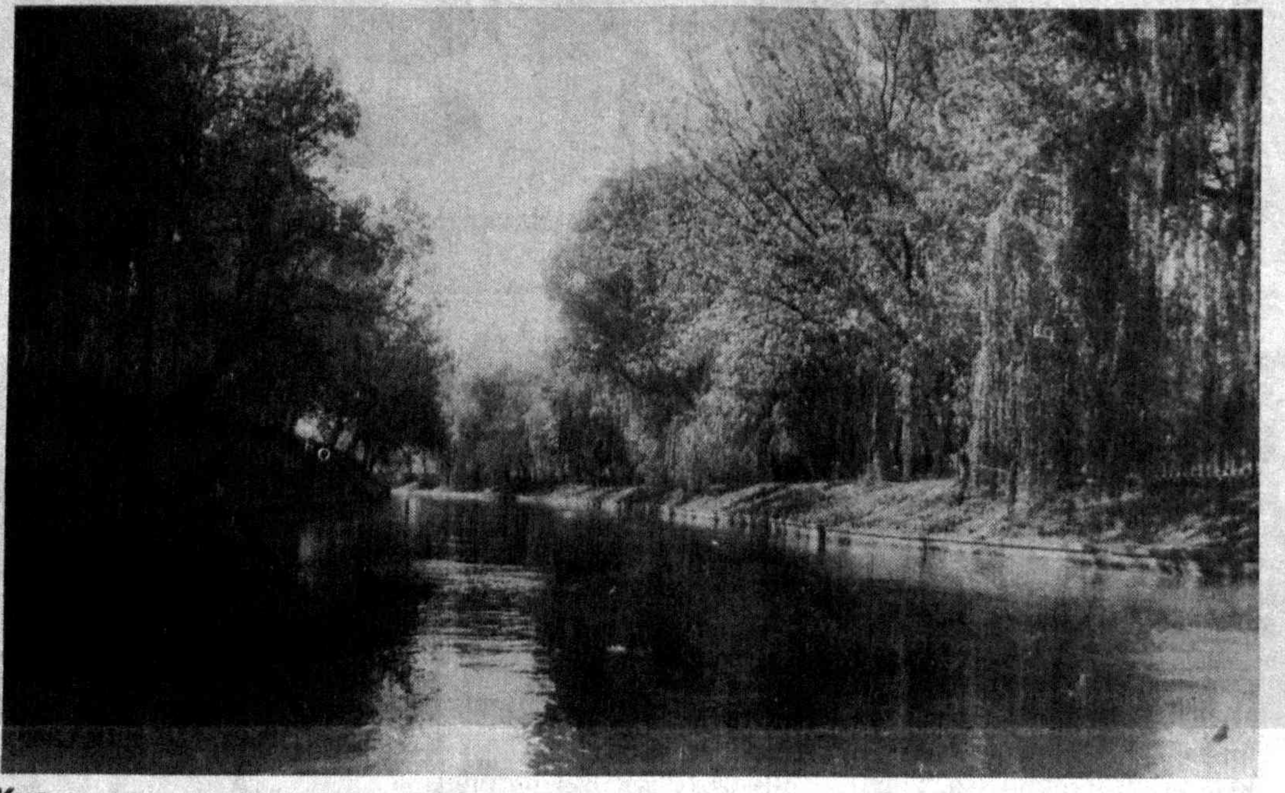

Куз...

Абдурасул ПАРДАЕВ сурати

Ҳижрон туғёни

ГИРЯ

* * *

Дадам-ов, армон-а,
бошимдан ошиб,
Қабоғимдан тошиб ва тошиб тушди.
Келар йўлларингиз
қайлардан эди
Кетар йўлингизда ҳушларим учди.
Дадам-ов, армон-а,
Азим бир Азоб,
Каззоб қўлларида рақсга тушди.
Менинг ўйинларим
ўйларимдадир,
Тушларим руёбга тушмайин учди.
Дадам-ов, армон-а,
дир-дир бир қадаҳ.
Титроғидан зумда тўкилдим, кетдим.
Тупроқ сўзларимни
сочиб бошимдан
Пойингизга гулдай сачилиб битдим.
Ўзимга етдим...

Қанча
сарсон кезди
орада йиллар,
Куним хушёр этди қайғуларимни.

Ҳеч ким
мени чорлаб
тутқазолмади
Кўнглимга муқаддас туйғуларимни

Синиқ
жилмайдингиз
бахтимни тилаб.
Сўнгги нафасингиз пешонам ўпди.

Муқаддас
туйғулар
ишқини берган
Отажоним, қадрингиз жонимдан ўтди.

* * *

«Отаси йўқнинг дардини отаси ўлган билади»
(халқ қўшиғидан)

Отаси йўқнинг дардини отаси ўлган билади,
Юрагимнинг ютганини юраги тўлган билади,
Мени дўсти ёрим эмас, кўксимдаги ғам билади,
Отаси йўқнинг дардини отаси ўлган билади.

Кўрай десам кўролмасам, ёнига бир боролмасам,
Қабрига бошимни қўйиб аҳволини сўролмасам,
Нетай, босган изларида қадам босиб туролмасам,
Отаси йўқнинг дардини отаси ўлган билади.

Юрганлари давлат экан, турганлари давлат экан,
Бандасининг билмагани кетарида навбат экан,
«Отажон» деб юрганимда тилларимда новвот экан,
Энди қиёматга қадар дийдори қайдан бўлади,
Отаси йўқнинг дардини отаси ўлган билади.

* * *

Отажон,
Мени бир Сиз билардингиз,
Йўлларимга оғир термулардингиз.

Қизим,
Сен айтганинг
Тошкандаям йўқ.
Йўқ, топаман десам, хўрсинардингиз.

* * *

Куттум, кутилмишдир ҳамиша Қисмат.
Яхшими, ёмонми ўтаяпти кун
Қаҳринг бунча қаттиқ, меҳринг-да қаттиқ.

Ай, мен ҳеч етмаган Афсун.

Чалиндим. Гоҳида чалдим ўзим ҳам,
Фарёд чекканимда чиқмади уним.
Билдим, фожеалар узра етаркан,
Синовчан сукунат — Нигоҳи Унинг...

* * *

Қўлим ювсам, ювиқсиздир дасторлари,
Ҳушим ўйнар бу дунёнинг атторлари.

Мен-ку ўзим билмасимдан хато қилсам,
Энди билиб ҳам ўйна дер гаддорлари.

Олдингда оқсайдир, ортингдан вайсайдир,
Сенга сирин бермагайдир маккорлари.

О, нажот қайдадир, онажон, қайдадир,
Сиз айтган ул аллаларнинг ҳур торлари.

Эртакларим энди кимга айтадирман,
Менам болам алдайми тун-бедорлари.

Осмон экан яқин, юмшоқ экан замин,
Ўзим — йироқ, дил — фироқ, зўрим — зорларим.

Мухтасар ТОЖИМАМАТОВА

Спорт Спорт Спорт

ЧАК НОРРИС: «СПОРТ МЕН УЧУН МУҲАББАТ»

Чак Норрис — Американинг машҳур актёри яқиндагина Москвада бўлган эди. Унинг спорт соҳасидаги қизиқишлари кўпчиликни бефарқ қолдирмайди, деб ўйлаймиз.

— Сизни кўришдан хурсандмиз. Самолётда қийналиб қолмадингизми?

— Ўрганиб кетганман. Бу менинг Россияга биринчи ташрифим эмас.

— Аксарият мухлисларингиз сизни олий тоифадаги каратэчи дея талқин этишди. Спортнинг айрим турлари, масалан, кикбоксингга қандай қарайсиз?

— Дарҳақиқат, мен спорт соҳасидаги илк қадамни каратэчи сифатида бошлаганман. Бироқ 70-йиллар ўртасидан машғулотларимга кикбоксинг элемантларидан кирита бошладим. Курашнинг бу тури ўзининг серҳаракатлиги ва умумийлиги билан ажралиб туради. Унинг таркибида шарқ яккакураш турининг айрим кўринишлари мавжуд. Мен бу спорт билан шунчалик «бемор» эдимки, ҳатто биргаликда машғулот ўтказаётганимизда Брюс Лини ҳам шу «касаллик билан оғриб қолишига» сабабчи бўлгандим. Биласизми, Брюс Ли умрининг охиригача курашда кикбоксинг усулларини қўллаган.

— Кикбоксингни АҚШда оммалаштиришга ҳеч уринганмисиз?

— 20 йил олдин. Америкада ҳеч ким кикбоксингни билмас эди ва мен унинг тарғиботи билан шуғулландим. Клуб ташкил этдим, 7—8 минг томошабин йиғувчи мусобақаларни ўтказа бошладим. Бу эса энди оммалашаётган спорт учун яхшигина натижа эди. Ҳар бир штатдан 5-6 нафар курашчи йиғардим. Эътиборингиз учун, натижа кутилганидан ҳам аъло эди. Одамлар кўз ўнгида кикбоксинг тобора оммавийлашиб борарди. Ҳозирги кунда эса бу соҳа — йирик саноат ҳисобланади.

— Маълум бўлишича, 30 декабрда яна Москвага келармишсиз. Бу гал тайкикбоксинг бўйича энг мартабали меҳмон сифатида ташриф буюрар экансиз-а, Россия курашчиларининг маҳорати даражасини қандай баҳолайсиз?

— Менинг мусобақага ташрифимни соҳага кучли қизиқиш билан ифодалаш мумкин. Дунё бўйлаб жуда кўплаб спорт мусобақаларини кўрганман. Бошқа ерларда бу пухта ҳисобланиб, яхши йўлга қўйилган даромад манбаи — бизнесдир. Россиядаги мусобақа эса йирик кўламдаги турнир бўлади, қизиқ, у қандай ўтаркин?

— Бундай мусобақалар Ғарбда аллақачон қизиқарли оммавий шоу-томошага айланиб кетган. Россия тай-бокс жамғармаси тадбирга энг машҳур мусиқий гуруҳлар, рок ижрочиларини таклиф этиш ниятида. Сиз спорт ҳамда мусиқанинг ўзаро уйғунлашувига қандай қарайсиз?

— Ғоят зўр, бу ҳақда гап бўлиши мумкин эмас. Спорт мусобақаларида эстрада юлдузларининг қатнашиши унга янада кўпроқ томошабинни жалб этади. Спортнинг ўзига хос ташвиқоти — бу ҳам бизнеснинг бир қисми-ку! Тўғри, бунда спорт тури билан қўшиқ ижрочисининг услуби мос тушиши муҳим аҳамият касб этади.

— Сизнинг жисмонан бақувват, алп қоматингизга қараганда спорт билан шуғулланишда давом этаётганга ўхшайсиз. актёрлик, ҳам спорт шон-шуҳратига қандай қилиб баравар эришдингиз?

— Мен спортчиман ва шундайлигимча қоламан. Голливудга ҳам мени айнан шу сабаб билан таклиф этишган. Бугун кино мен учун — иш ёки касб деймизми, спорт эса — муҳаббат. Қайда бўлмай, спорт машғулотларини сира тўхтатмайман.

Нозима ИСЛОМОВА
таржимаси

КЕЛГУСИ СОНЛАРДА:

Футбол ихлосмандлари учун
«Соққа»нинг шаҳзодаси

«Эртага якшанба»
«Мен сиз билган «Ғофур» ман...»

«ТУРКИСТОН»ГА ОБУНА ДАВОМ ЭТМОҚДА

Нашр кўрсаткичи:
Якка шахслар учун: 64607
Ташкилотлар учун: 64633

Муассис:
ЎЗБЕКИСТОН ЁШЛАРИНИНГ «КАМОЛОТ» ЖАМҒАРМАСИ
Ҳомий:
ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ «МАТБУОТ ТАРҚАТИШ УЮШМАСИ» АССОЦИАЦИЯСИ

Бош муҳаррир
Абдуқодир НИЁЗОВ
Навбатчи муҳаррир: Гулнора МИРЗАҲОШИМОВА,
навбатчи: Абдумалик БОБОЕВ.

ТАҲРИРИЯТ:
Қабулхона — 36-56-58, 33-95-97;
хатлар бўлими — 36-54-64;
тижорат бўлими — 33-79-69; ижодкор ишлар бўлими — 36-54-64; спорт, ҳарбий ватанпарварлик бўлими — 36-58-93, котибият — 36-58-48.

МАНЗИЛИМИЗ:
700083 Тошкент Матбуотчилар кўчаси, 32—уй
Нашр кўрсаткичи 64607

Муаллифлар фикри таҳририят нуқтаи назаридан фарқланиши мумкин.
Реклама ва эълонлар учун тел.: 33-95-97, 33-79-69

Рўйхатдан ўтиш тартиби № 00012
«Шарқ» нашриёт-матбаа концерни босмахонаси
Буюртма Г. — 0635.
Корхона манзили: «Буюк Турон» кўчаси, 41
Ҳажми — 2 табоқ. Тираж: 8913.
Газета IBM компьютерида терилди ва саҳифаланди.
Офсет усулида босилган. Қоғоз бичими А-2.
Босишга топшириш вақти — 20.30
1 2 3 4 5 6